სახალხო გაზეთი

№ 710 შაბათი, 29 სექტემბერი 1912 წ. № 710

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კვეკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ სადამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და მ. მეტცლ და ამხ.-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში--მორსკაია 11, ვარშავაში--მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში--ბირჟის მოედანი.

წელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. სადამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაბეჭდილ-ნაბეჭდი — [illegible] წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. [illegible] პასუხი შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, [illegible] საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სახახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონი № 12-29

გაზეთის ფასი წელიწ. 8 მ. 50 კ. ცალკე № ყველგან 5 კ.
„ „ **თვეში** — 75 კაპ. **დამატებიანი** 7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და საალიტერატურო გამოცემა.

კანტორისაგან

1912 წ. პრემია **„ბრდემლის" მისაღებად** უკანასკნელი ვადა არის მომავალ წლის 1 იანვარი, ამიტომ ვთხოვთ ყველას, ვისაც პრემია ერგება, ამ ვადამდე უსათუოდ მოიკითხონ, რადგანაც 1 იანვრის შემდეგ პრემია აღარ შეენახებათ და ყოველნაირი მიწერ-მოწერაც მიმდინარე წლის პრემიის შესახებ **უეურადღებოდ იქნება დატოვებული.**

სახალხო გაზეთი სურათებიანი დამატებით მიიღება ხელის მოწერა 1912 წლისათვის.

(არ მიიღება ხელის მოწერა ცალკე, უდამატებოდ და არც სურათებიანი დამატება იყიდება ცალკე).

წელიწადში ღირს 8 მან. 50 კაპ.
1 ღვინოგისთვიდგან წლის დამლევამდე ღირს 2 მ. და 25 კ.
თვეში ღირს — — 75 კაპ.

(როგორც ქალაქში, ისე ქალაქ გარეთ).
საზღვარ-გარეთ თვეში ზედ-მეტი 25 კაპ.

წლ. ხელის მომწერთ (რომელთაც პრემია „ბრდემლი" ერგებათ) 8 მან. 50 კ. უნდა ჰქონდეთ გადახდილი შემდეგ ვადებზე: პირველად 3 მ., 1 მარტისათვის 5 მან., 1 პაისისათვის 7 მ. და 1 მ. 50 კ. 1 ივლისამდე.

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და მხოლოდ მიმდინარე წლის ბოლომდე.

გაზეთს, ფულის მიღების უფლებით, არსად არავითარი აგენტი არა ჰყავს (გარდა წ.-კ. ს. მთავარ გამგეობის ტფილისის წიგნის მაღაზიისა) და ამიტომ პასუხს აგებს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ფული ან ფოსტით არის გამოგზავნილი, ან პირდაპირ კანტორაშია მიღებული.

რედაქცია დაუბეჭდავ ნაწერების შესახებ ავტორებთან მიწერ-მოწერას არ ჰმართავს, თუნდ საპასუხო მარკაც იყოს გამოგზავნილი და დაუბეჭდავ წერილებსაც არ ინახავს. დანარჩენ შემთხვევაში ყოველ შეკითხვის ან რაიმე ცნობის შესახებ საპასუხოდ საჭიროა **ფოსტის მარკა.**

დანარჩენი პირობები იხ. გაზეთის სათაურში.

ქუთაისის ამომრჩეველთა საყურადღებოდ

4 ოქტომბერს დანიშნულია ამომრჩეველთა არჩევანი

აირჩიეთ გრიგოლ ივანეს ძე გველესიანი (იურისტი) ივანე (კიტა) გიორგის ძე აბაშიძე. დავით გესარიონის ძე ხელთუფლიშვილი

(ნაფიცი ვექილი). 1528

ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა ღარიბ მოწაფეთა დამხმარე საზოგადოების გამგე კომიტეტი აცნობებს ამა საზოგადოების წევრთა, რომ წლიური **საზოგადო კრების** გაგრძელება იქნება **კვირას, 30 სექტემბერს,** დილის 11 საათზე, თ.-აზნაურთა **დეპუტატთა საკრებულოს დარბაზში.** 1533

ტელეფ. № 795. ქართული თეატრი ტელეფ. № 795.

შაბათს, 29 და კვირას 30 სექტემბერს 1912 წ. ქართ. დრამატ. საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება პირველად ქართულ სცენაზედ ტრაგედია **სოფოკლესი**

ანტიგონე

თარგმნ. ბერძნულიდან გ. გვაზავას მიერ.

მუსიკა ხოროსა და ორკესტრისათვის—**ველიქს მენდელსონ—ბერტოლდისა.** წარმოდგენის დაწყებამდე **გ. გვაზავა** წაიკითხავს მოხსენებას „ანტიგონეს" შესახებ. **შეკერილია ახალი ტანისამოსი და დამზადებულია სპეციალური დეკორაციები.** მონაწილეობას მიიღებენ: სიმფონიური ორკესტრი **ნ. ქართველიშვილის** ლოტბარობით და მომღერალთა გუნდი **პ. ფალიაშვილის** ხელმძღვანელობით.

მომქმედნი პირნი: ქ-ნი გოგოლაშვილი, დავითაშვილი, ყარგარეთელი, ლოლუა, მარგარიტა, სინაურიძე, ქიქოძე, შოთაძე ბ-ნნი: აბდუშელი, ალექსიძე, გუნია, ხარდალიშვილი, მა[illegible]არაძე, მგალობლიშვილი, სარაული, შალიკაშვილი.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე ადგილების ფასი ჩვეულებრივი.

თეატრის დირექცია დაბეჯითებითა სთხოვს ბ. მაყურებელთ ფარდის ახდამდე დასხდნენ თავიანთ ადგილზე, რადგანაც ფარდის ახდის შემდეგ დარბაზში აღარავის შეუშვებენ.

რეჟისორი **კ. ანდრონიკაშვილი.**

ქართ. დრამატ. საზოგად. ადმინისტრაცია. 1534.

კ. ი. ზუბალაშვილების სახალხო სახლი
სახალხო მუსიკის საზოგადოება იწყებს სეზონს.

ორშაბათს, 1 ოქტომბ., 1812 წლის სამამულიშვილო ომის აღსანიშნავად დაიდგმება: 1) დიდებული უვერტიურა 1812 **წ.** ჩაიკოვსკისა, რომელსაც ვ. ა. სემიჩალოვის ლოტბარობით შეასრულებს სიმფონიური ორკესტრი. 2) შეთხზული რომანსი „ორი გრენადერი" თხზ. შუმანისა—შეასრულებენ ბ-ნ აგასოვი, დუელი და შებუევი ორკესტრთან ერთად. 3) **„სამამულიშვილო ომის"** აღსანიშნავ სიმღერებს—ბ-ნ პოლიკარპე ფალიაშვილის ლოტბარობით შეასრულებს ხორო. 4) „სიცოცხლე მეფისათვის, ოპერა ბლინკასი, 1 მოქმედ. სცენა მონასტერთან, ფინანი კონდლოვნ. მონაწილეობენ: ქ-ნი გუსაკი, მიხაილოვისა, ბ-ნ აგასოვი და ბუტილოვიჩი. ხოროსა და ორკესტრს ხელმძღვანელობს ბ-ნი ჰ. ფალიაშვილი. **დასაწყ. საღ. 8 ს.** ადგილების ფასი 5—80 კაპეიკამდე. ბილეთები ყოველ დღე იყიდება თეატრის კასაში. გამგეობის მორიგი წევრი **თ. ი. დოლიძე.** 704

ავლაბრის სახალხო თეატრი (მურაშკოსეული).

ავლ. ქართულ საზოგ. წარმოდგ. მმართველი წრისა.

კვირას, 30 ენკენისთვეს, ავლ. ბ. ქართ. საზოგ. სახალხო წარმ. მმართველ წრის მიერ, მსახიობ **ი. ივანიძის** და წრის **ხოროს** მონაწილეობით წარმოდგენილ იქნება:

პატარა კახი,

5 მოქმედ. **აკაკისა.** მონაწ. მიიღებენ ქ-ნნი: მარგველაშვილი, ფეიქრიშვილისა, მაისურაძე; ბ-ნნი: ივანიძე, სალაყაია, მჭედლიშვილი, მაისურაძე, თავდგირიძე, სულთანიშვილი, ჯიბლაძე, მ. მაისურაძე, მეხუბლა და სხვა. **დასაწყ. საღ. 8½ ს.**

ანტრაქტებში დაუკრავს წრის სიმებიანი ორკესტრი.

ანონსი: საზოგადოების თხოვნით მზადდება წარმოსადგენად „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა" დრ. ლ. ანდრეევისა.

ადმინისტრაცია წრისა მორიგი გამგე **ბ. ლანდი,** რეჟისორი **ი. ივანიძე.** 1484

მოვლერალ ქალ-ვაჟთა

რომელთაც სურთ მონაწილეობა მიიღონ

გ. ფ. ფოცხვერაშვილის ხოროში

სთხოვენ წინდაწინვე ჩაეწერნენ ახალი კლუბის კანტორაში ბ. ნასიძესთან. 1535.

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ძვლენიევის ქუჩა, საკუთ. სახლი, № 7, ვეტცელის სასტუმროს და მიხეილის პროსპექტ. ახლო

ტელეფონი № 590.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.

მწოლიარე ავადმყოფების მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი სპეციალისტი-ექიმები:

შინაგანი ავადმყოფ.: **ღამბაშიძე გ. დ.** (ყოველ დღე, გარდა კვირისა). 11½—12 საათ. **დავითიანი რ. ს.** (ყოველ დღე) 1—2. **ქიქოძე ტ. ს.** (ორშაბათ. და ოთხშაბ.) 9—10. **ბერბალაშვილი გ. გ.** (ორშაბ., სამშაბ. და შაბათობით) 10—12. **მანსვეტაშვილი ვ. მ.** (ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ.) 2—3. **მიქელაძე შ. ა.** (ყოველ დღე) 12½—1. **ფედოროვი ე. გ.** (ყოველ დღე, გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.

სადოსტავო-ქირურგ. ავ. (ქირურგიული). **მარკევიჩი ვ. ლ.** კონსულტანტი (ორშაბ., ოთხშ. და პარასკ.) 11½—12½. **მელიქიშვილი ნ. მ.** (ყოველ დღე) 10—1. **ფირადოვი რ. ბ.** (ყოველ დღე) 12—1.

საშობიარო �ელ. ავადმყოფ. ექიმი-[illegible] **ვერბიცკი-ფირადოვისა ლ.** (ყოველ დღე) 11—12. **მელიქიშვილი ნ. მ.** (ყოველ დღე) 10—1. **ხულუკოვი ა. ი.** (ყოველ დღე) 12—1. **თიკანაძე ი. ე.** (ყოველ დღე) 1—2.

ბავშვების ავადმყოფ. **ღამბაშიძე ვ. დ.** (ყოველ დღ. კვირ. გარდა), 12½—12 ს. **მიქელაძე შ. ა.** (ყოველ დღე) 12½—1. **ფედოროვი ე. გ.** (ყოველ დღე გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.

ნერვ. ავადმყოფ. **გელდანიშვილი მ. ა.** (შაბათობით) 10½—11. **დავითიანი რ. ს.** (ყოველ დღე) 1—2.

ყელ. ცხვ. ავ. **ათენიანცი ნ. ა.** (ყოველ დღე) 1—2. **ორემბოვსკი ნ. ს.** (ყოველ დღე) 2½—3.

ნეკრ. ავ. **მუსხელიშვილი ვ. ს.** (ორშაბათობით, ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½.

კან. ავ. **მზარეულიშვილი მ. ი.** (ყოველ დღე) 1—1½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამეცნიერო-ქიმიო. და საბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. სისხლის გასინჯვა, ათაშანგ. **Wasserman.** რჩევისათვის 50 კ., საწოლები 2 მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მანეთიდან. მშობიარობა 10 დღე წოლით ღირს 40 მ. ოპერაციები, კონსულტაციები, შარდის ბუშტისა და მილების კატეტერიზაცია; „606" **წამლის შეშხაპუნება,** ელექტროზით წამლ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შეღავათიანი საფასურით. **ტ. 1010.**

კგილის ექიმი
ვამულაიშვილი-ხოდნევისა

წამლობა, პლომბის გაკეთება ფაიფურით და ოქროთი. კბილის ამოღება უტკივილოდ. ოქროს „კორონკები" და „ვსტავკები" (ახალი სისტემის პლომბი, რომელიც არ ოშლება და არ ვარდება). ბრუნდი კბილების გასწორება. მიღება დილით 8—2 საათამდე, სადამოთი 5—7 საათამდე. ოლგას ქუჩა № 20, ბინა—5. 1504

საგურთალოზე

მშვენიერ ალაგას,

ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის ახლოს ბლად დაიბრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაკრებად ხელმისაწვდენელ ფასებში.

მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლოლას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თაქთაქიშვილს,** დილის 8 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათ. ან 8 საათამდე. **უმორჩილესად ვთხოვთ** მიწის მყიდველებს, რომ **თვის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვალი,** თანაბამად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. (წ. 1020

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარეთან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა. № 8. ტელეფონი № 695.

ე. ს. ვაშაკიძე. ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9½ ს. 10 ს.

ა. ნ. ღ[illegible]ასამიძე ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ. კანისა და ვენერ. 11 12 ს.

ბ. ბ. ბოპოვი ყოვ. დღე, კვირ. გარდა ყელ, ყურ. და ცხვ. სნეულ. 11 11½.

შ. ა. ნ-ქელაძე შინაგან და ბავშვთა ავადმყ. 1 2 ს.

ნ. მ. ხელიქიშვილი. ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1 2 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტეოროლოგიური. ქიმიური გამოკვლევანი; აგრედვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასირ[illegible] სათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგეობით,

წამლობა „606"-ით. 1013

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მიხ. გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილ. 12—1 ს., საღამოს 6—7 ს., გაშინჯვა და გადაღება რენტგენის სხივებით. ვერა, ყორლანოვის ქ. № 20. წ. 1022

დოქტორი მედიცინისა ბერლ. უნივერს.

გ. გ. მეგრაბიანცი

შინაგ. ავადმყ., ავადმყოფობ. ფილტვ.—ტუბერკულ. და გულისა. წამლობს ტუბერკულინით, რადიისა და ელექტრონის პრეპარატებით. იღებს ყ.-დღ. **ახალ ბინაზე** დილ. 9—12 ს. და საღამ. 5—7 საათ. ადრესი: **სოლოლაკი,** ბებუთოვის ქ., № 23 (განოვის ქ. კუთხე). **ტელეფ. 7—92.** 1497

ექიმი **ალ. სოლოღაშვილი** იღებს ავადმყოფებს 9—2 საათ. და 5—4 საათ. გოლოვინის პრ. № 12. 1334.

ეს

ილია ჭავჭავაძის თხზულებანი

ექიმ მიხეილ გედევანიშვილის საგანგებო გამოცემა

წიგნი დაიბეჭდება ძვირფას ქაღალდზე; ილუსტრაციებით; ძვირფასი ყდით; შეიცავს დაახლოვებით **600** გვერდს; მოთავსებული იქნება ყველა

ლექსი და ბელეტრისტული ნაწარმოები,

(აგრედვე ჯერ დაუბეჭდავიც); ჩაეთობა მეგობნის ვრცელი ბიოგრაფია და მისი ნაწარმოებების კრიტიკული განხილვა. ფორმატი in quarto.

ფასი 8 მანეთი, რომლის გადადა შეიძლება სამ ნაწილად; 3 მან. ხელის მოწერისთანავე, 3 მ. ეხკენისთვეში და 2 მ. გიორგობისთვეში. ვინც 100 ცალზე ნაკლებს არ გამოიწერს, 10% დაეთმობა. გასასყიდად წიგნი არ გამოვა. დამკვეთელთ წიგნები დაურიგდებათ 1913 წელში.

წიგნის დაკვეთა შეიძლება: ტფილისში, ყორლანოვის ქუჩა, № 20, **ექიმ მიხეილ გედევანიშვილთან; და წერა-კითხვის სახ. წიგნის მაღაზიაში.**

ტფილისში აგენტად დანიშნულია **ნიკოლოზ ლონგინოზის ძე კავსაძე.**

ქუთაისში—**წ. კ. ს.** [illegible]ვან ივანეს **ბაქრაძესთან და** იოსებ **ოცხელთან.**
ფოთში—**იონა მეუნარგიასთან.**
სამტრედიაში—**ბ. ი. სტურუასთან.**
სილნაღში—**ექ. ჯანდიერთან.**
სოხუმში—**ნიკო თავდგირიძესთან.**
ჭიათურაში—**წ. კ. გ. ს. ირ. დეკანოზიშვილთან.**
თელავში—თამარ აბაშიძესთან.
ხონში—ეფროსინე ჭიჭინაძესთან.
ბაქოში—ილია აგლაძესთან.
ოზურგეთში—ექ. დიმ. ერისთავთან.
ერევანში--ელენე ვირსალაძესთან

ბათომში—ს. მდივანთან. კავკავში—სოფიო კალანდარაშვილთან. გორში—ნიკო ლომაურთან. ახალციხეში—როზალია ალელიშვილთან

ვინც წიგნის **დასაკვეთად** ფულს ფოსტით თვით **გამომცემლის** სახელზე **გზანის, მათთვის გასამართლებელ საბუთად** საკმარისია **თვით ფოსტის** კვიტანცია. 153

ექიმი **ი. ი. ბერიშვილი** სწამლობს **საშარდე** ორგანოთა, **ათაშანგისა** და **კანის** ავადმყ.; **ვასსერმანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისხლს. მიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. **ელისაბედ. ქ.,** № 94, საფოსტო განყოფი. პირდაპირ. 530

ექიმი **ჯ. არდაზიანი** შინაგან და ბავშვებ. ავადმყ. (სპეციალ. ფილტვებ. სნეულ. რევმატიზმი-ქარვები) ტფილისი, ალექსანდროვის ქუჩა, № 3. 11—2 ს. საღამ. 5—7. 1045.

ექიმი **კბილისა ნინო რცხილაძე** იღებს დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ოლგას ქუჩის შესახვევი № 5, სახლი მაქარაშვილისა

ექიმი **ქ ა ლ ი დ. გ. საყვარელიძე.** იღებს ავადმყოფებს ქალისა და საგებიო. ნაშუადღ. 1—2 ს., საღამოს 5 6 საათამდე. კიროჩნის ქუჩა, № 9. 595.

ექიმი **ა. ნ. დიასამიძე** კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 ს. **კვირ. ავადმყ. არ იღებს.** მოსკოვის ქუჩა, № 3, ს. გაბაშვილისა.

ექიმ **ი. ე. ჯაფის კაგინეთი** ამბულატორიით. მიიღებს შინაგ., დედ. და სადოსტაქრ. ავადმყ. დილ. 8—11 ს. და საღ. 5—8 ს. დიდვანქის ქ., № 6. წინანდელი სადეპეშო კანტორა. 1480.

ექიმი **ს. ი. ბაქელიშვილი** შიგნეულობისა და ვენერიულ ავადმყ. დილ. 9—11 საათ., საღ. 6—8 საათ. დიდუბე, საგურამოს ქ., (მუშტაიდის ბაღის შუაგულიდგან მარჯვნივ), № 21, ხრამელაშვილის სახლი. დღისით: 2—4 საათამდე. ბაროონისა და ბაზრის ქუჩის კუთხე, № 14. 1411

ექიმი **შ. ა. მიქელაძე** იღებს **შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან** ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ნახ.--6½ საათ. ელისაბედის ქ., № 6.

ექიმი **ივ. გოგმართელი** **დაბრუნდა** და განაახლა ავათმყოფების მიღება.

ვერაზე, ოლგას ქუჩა № 20. დილის 8—11 ს.-მდე, საღ. 5—7 საათ. 701.

ექიმი **კბილისა და ღრძილებისა ჯ. ა. ძაჯაია** იღებს ავადმყოფებს დილით 8—2 ს. საღამოთი 3—7 საათამდე. ელისაბედის ქუჩა, № 151. დიდუბე 0.49

ტფილისი, 29 სექტემბერი

არჩევნები ტფილისში. სამს ოქტომბერს ტფილისში ამომრჩეველთა არჩევანია დანიშნული. რამდენადაც ქუთაისის გუბერნიაში ინტენსიურად სწარმოებს საარჩევნო კამპანია, იმდენად ტფილისის გუბერნიაში მშვიდადა და უჩუმრად მიმდინარეობს. არავითარი წინასწარი კრებები არ გამართულა, ამომრჩევლებს საშუალება არ მისცემიათ ერთმანეთს გაუზიარონ თავიანთი აზრები, შეაფასონ ესა თუ ის კანდიდატები'

კვირას, 30 სექტემბერს

მიხეილ გიორგის ძე თუხარელის

გარდაცვალების ნახევარ წლის თავზე მართლ-მადიდებელთა კუკიის სასაფლაოზე მის სულის მოსახსენებლად გადახდილ იქმნება წირვა და პანაშვიდი, რასაც აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ განსვენებულის **ქვრივი ელენე სოლომონის ასული** და **ძმა სვიმონ გიორგის ძე.** წირვა დილის 10 საათზე დაიწყება, პანაშვიდი—11½ საათზე. 702.

კვირას, 30 ენკენისთვეს ანჩისხატის საკრებულო ტაძარში გარდახდილ იქნება ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი განსვენებულ

ელენე ქაიხოსროს ასულის სალარიძის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავია და ნაცნობთ დედა **ეკატერინე დიმიტრის ასული** და **ქეთო ფურცელაძეანი.** წირვა დაიწყება 10 საათზე. 703.

კვირას, 30 ენკენისთვეს, დილის 9 საათზე პეტრეპავლეს სასაფლაოზედ **ქართველ ქალთა ამხანაგობის სასწავლებელი** აკურთხებინებს და ყვავილებით შეამკობს ორმოცი დღის გარდაცვალების შემდეგ დაუვიწყარ მოამაგე მასწავლებელ

ელენე ქაიხოსროს ასული ფურცელაძე-სალარიძის

საფლავს. სასაფლაოდან მთელი სასწავლებელი დაბრუნდება ანჩისხატის ეკლესიაში ანაშვიდზე დასასწრებლად, რასაც აცხადებენ სასწავლებლის **გამგენი, მასწავლებელნი** და **მოწაფენი.** 39.

საგაკვეთო გაღი

ა. გედევანიშვილისა

მოუწოდებს მშობლებს, ვისაც ჰსურს მიაბაროს ბავშვები, მობრძანდნენ კვირას, 30 ენკენისთვეს, შუადღის 12 საათზე, ყორღანოვის ქ., № 20, კომიტეტის და მასწავლებლის ასარჩევად და მიმდინარე საქმეების განსახილველად. 1532.

სასტუმრო **უნივერსალი**

(ძველად „მუხრანის ნომრები") **ტფილისში, გოლოვინის პროს.** სახელმწიფოს და კერძო დაწესებულებათა შუაგულში; ნომრები ახლადაა გადაკეთებული მშვენივრად; დიდად სახერხოა ოჯოლშვილიანებისათვის. ფაქიზი სისუფთავე, ზრდილობიანი და სხარტი მოსამსახურენი. როგორც კაცები ისე ქალები; ელექტრონული განათება, ცხელი და ცივი ვანები. გვაქვს ორ-ორი და სამ-სამი ოთახი, ფანჯრები და აივანებიც ქუჩის მხარეს აქვთ. ნომერი 80 კ.—5 მანეთამდე ღირს დღე-დამეში, თვიურად 15 მან. 80 მანეთამდე. თვიურ მდგმურებს დიდ შეღავათს ვაძლევთ ქირაში. **ტელეფ. № 499.** 1481

გამოსულია და იყიდება

ნ. შიუკაშვილის

პიესა „ბეგოგროგა", დრამა 4 მოქმედებ. ფასი 30 კაპ.

ეს

ილია ჭავჭავაძის თხზულებანი

ექიმ მიხეილ გედევანიშვილის საგანგებო გამოცემა

ლექსი და ბელეტრისტული ნაწარმოები,

ფასი 8 მანეთი, რომლის გადადა შეიძლება სამ ნაწილად; 3 მან. ხელის მოწერისთანავე, 3 მ. ეხკენისთვეში და 2 მ. გიორგობისთვეში. ვინც 100 ცალზე ნაკლებს არ გამოიწერს, 10% დაეთმობა. გასასყიდად წიგნი არ გამოვა. დამკვეთელთ წიგნები დაურიგდებათ 1913 წელში.

ტფილისში აგენტად დანიშნულია **ნიკოლოზ ლონგინოზის ძე კავსაძე.**

ქუთაისში—**წ. კ. ს.** [illegible]ვან ივანეს **ბაქრაძესთან და** იოსებ **ოცხელთან.**
ფოთში—**იონა მეუნარგიასთან.**
სამტრედიაში—**ბ. ი. სტურუასთან.**
სილნაღში—**ექ. ჯანდიერთან.**
სოხუმში—**ნიკო თავდგირიძესთან.**
ჭიათურაში—**წ. კ. გ. ს. ირ. დეკანოზიშვილთან.**
თელავში—თამარ აბაშიძესთან.
ხონში—ეფროსინე ჭიჭინაძესთან.
ბაქოში—ილია აგლაძესთან.
ოზურგეთში—ექ. დიმ. ერისთავთან.
ერევანში--ელენე ვირსალაძესთან

ბათომში—ს. მდივანთან. კავკავში—სოფიო კალანდარაშვილთან. გორში—ნიკო ლომაურთან. ახალციხეში—როზალია ალელიშვილთან

ვინც **წიგნის** დასაკვეთად ფულს ფოსტით თვით **გამომცემლის** სახელზე **გზანის, მათთვის** გასამართლებელ **საბუთად** საკმარისია **თვით ფოსტის** კვიტანცია. 153

და ამ რიგად შეთანხმდნენ. მდგომარეობა კი საყურადღებოა. ტფილისი 8 ამომრჩეველს ირჩევს, და ეს კი არც ისეთი პატარა ძალაა, რომ უყურადღებოდ დავსტოვოთ. წინასწარი კრებები არ მომხდარა, მაგრამ ცოტად თუ ბევრად შეგნებულს ამომრჩეველს რაოდენადმე უკვე გათვალისწინებული უნდა ჰქონდეს, რანაირი საზოგადოებრივი ჯგუფები ჰმოქმედებენ ჩვენში, რანაირია თვითეული მათგანის იდეალი და სამოქმედო პროგრამა. ყველა, ვისაც კი საარჩევნო უფლება აქვს, უნდა შეეცადოს ეს უფლება არ დაჰკარგოს და თავისი ნდობა გამოუცხადოს ისეთს კანდიდატებს, რომელთაც შეუძლიანთ კიდეც და კიდეცა ჰსურთ გულ-წრფელად ემსახურონ საქართველოს. დეპუტატის არჩევა უნდა მიანდოთ ისეთს ადამიანებს, რომელნიც საქართველოს ინტერესების უარისმყოფელთ არ აირჩევენ და ამ რიგად კვლავ უდეპუტატოდ არ დაგვტოვებენ. სახელმწიფო სათათბირო არსებობს, იგი მრავალ კანონ-პროექტს ამუშავებს, და ამ დროს ჩვენ არ მოგვეპოვება სათათბიროში ისეთი დეპუტატი, რომელიც საქართველოს სახელით დაილაპარაკებს და ქართველ ხალხის მთელს ჭირ-ვარამს გაბედულად გადაუშლის რუსეთის საზოგადოებას. ამისთანა დეპუტატი ჯერ ჩვენ არა გვყოლია, და ნუ მოიქცევით ისე, რომ შემდეგშიაც არა გვყვანდეს.

მიზანს რომ მივაღწიოთ, საჭიროა ყველამ, ვისაც კი საარჩევნო უფლება აქვს, უსათუოდ ისარგებლოს თავის უფლებით, მოითხოვოს პოლიციაში ან ქალაქის გამგეობაში საარჩევნო ბარათები, თუ ჯერ არ მიუღია. თვითოეულმა ამომრჩეველთაგანმა უნდა გაითვალისწინოს, რომ ცალ-ცალკე ვერცერთი მათგანი ვერაფერს გაპხდება, ყველანი ერთად კი მიზანს მიაღწევენ. ამიტომ საჭიროა ძალთა დაქსაქსვის თავიდან ასაცილებლად, ყველა ერთის აზრით გაიძსკვალოს, დავიწყოს პირადი სიმპატია-ანტიპატია და კენჭი მისცენ იმათ, ვისაც ჩვენ დავასახელებთ.

ამას მოითხოვს ჩვენი მოვალეობა სამშობლოს წინაშე და ვანახოთ, რანაირს პოლიტიკურ ცნობიერებასა და მამულიშვილობას გამოიჩენენ ტფილისის ქართველი ამომრჩეველები!..

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ ილიას დაბადების 75 წლის თავი. 27 ოქტომბერს დიდის ილიას დაბადების 75 წლის თავი შესრულდება. განზრახულია, ეს დღე დიდებულად აღნიშნონ. ამის გამო მსჯელობა უკვე იქმნა ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობამ და დაადგინა, 4 ოქტომბრისთვის თავად-აზნაურთა სადეპუტატო საკრებულოში სხვა და სხვა ქართულ საზოგადოებისა და დაწესებულების წარმომადგენლების კრება მოიწვიოს დღესასწაულის დაწვრილებით პროგრამის შესამუშავებლად.

✦ ნ. ფ. რუდოლფი, კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველი, ხვალ, 30 ოქტომბერს, ტფილისიდან პეტერბურგს მიემგზავრება.

✦ მეცხვარეობის გამოფენაზე, რომელიც მოსკოვში გაიმართა, დიდი ყურადღება მიუქცევიათ კავკასიიდან გაგზავნილ ცხვრებს. განსაკუთრებით გერმანელნი დაინტერესებულან.

✦ ნამესტნიკის კანცელარიის დირექტორი ბ-ნი **პეტერსონი** გუშინ ტფილისიდან პეტერბურგს გაემგზავრა.

✦ რეფერატი. დღეს, საღამოს 8 საათზე, საზოგადო კლუბში (აბასაბადის მოედანი, 7) ქართულ გიმნაზიის გამგე ა. ბ. მდივანი რეფერატს წაიკითხავს შემდეგს თემაზე: „პარლამენტის გარეშე მოღვაწეობა ინგლისში“.

✦ სახალხო სამუსიკო საზოგადოება ორშაბათს, 2 ოქტომბერს, სეზონს იწყებს სახალხო სახლში.

✦ შეიპყრეს ს. ატოცის (გორის მაზრა) მცხოვრები ალექსი სოლომონის ძე გოგიჩაშვილი, სოფ. უფლის ციხის (გორის მაზრა) მცხოვრები არტემ სტეფანეს ძე აკოფაშვილი, სოფელ ბრეთის (გორის მაზრა) მცხოვრები დავით ეფრემას ძე ქანიაშვილი და ტფილისის მცხოვრებნი იოსებ ზაქარიას ძე წარაბაშვილი და ნიკოლოზ სარქისას ძე ტანძანერაშვილი. მათ ბრალდებათ ელისაბედის ქუჩაზე 27 სექტემბერს ტრამვაის კონდუქტორ ილია გრიგოლის ძე ხევსურაშვილზე თავდაცემა და საათის მოტაცება.

✦ დეკანოზი მ. პაშკევიჩი, სამრევლო სკოლების საოლქო მეთვალყურე, სიღნაღის მაზრაში გაემგზავრა ბოდბის სამრევლო საქალებო სასწავლებლის დასათვალიერებლად.

✦ ქრისტიანობის აღმადგენელ საზოგადოების დავალებით ფშავ-ხევსურეთს მიემგზავრებიან სამრევლო სკოლების საეპარქიო მეთვალყურე მალინოვსკი, საეპარქიო არქიტექტორი ბილფელდი და თიანეთის მაზრის მომრიგებელი შუამავალი, რომელნიც ადგილობრივ დაათვალიერებენ ეკლესიებსა და ეკლესიის კრებულთა სადგომებს. ამას გარდა ამოარჩევენ განზრახულ ექვსის სკოლისთვის შესაფერს ადგილებს.

✦ სახელმწიფო საბჭოს წევრი, კავკასიის ნამესტნიკის მოადგილე ა. ვ. ნიკოლსკი პეტერბურგს გაემგზარა.

✦ კვირას, 30 სექტემბერს, ხარფუხში მაჰმადიანთა ბიბლიოთეკას გახსნიან.

✦ ოთხშაბათს, 3 ოქტომბერს, მოხდება პოლიციის მიერ აღწერა იმ საქალაქო მიწებისა, რომელიც კახეთის რკინის გზას გადაეცა.

✦ გამოვიდა ი. გოგებაშვილის „დედა ენის“ ოცდა მეშვიდე გამოცემა. წლევანდლიანად სულ „დედა-ენა“ დაბეჭდილია 467000 ცალი.

✦ ქ. შ. წ. კ. გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიამ მიიღო გასასყიდად მღვ. კორ. ს. კერესელიძის „ძველებური ქართული „არხისტრატიკონი“. აგრედვე „კავკასიის დეპუტატები მესამე სახელმწიფო სათათბიროში.

✦ ექსკურსია. დღეს, 29 სექტემბერს, შუადღის მატარებლით სადაბლოს გაემგზავრება მეხუთე გიმნაზიის მეექვსე კლასის ოცი მოწაფე მასწავლებლების კ. ს. დერჟავინისა და მ. ა. ზდანევიჩის მეთაურობით. ექსკურსანტები დაათვალიერებენ ბამბის სამრეწველოებსა და სხ.

✦ ტფ. გუბერნატორმა ნება დართო ბავშთათვის მზრუნველ საზოგადოების გამგეობას, 1 ოქტომბერს გაართოს მცხეთაში სეირნობა ამ საზოგადოების ქონების გასაძლიერებლად.

საზოგადოებანი და კრებები

✦ ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობის კრება ხუთშაბათს, 27 სექტემბერს მოხდა მიმდინარე საქმეთა განსახილველად. კრებამ მოისმინა იპ. ვაროაგავას მოხსენება საზოგადოების თელავის სკოლის დათვალიერების შესახებ. დასასრულ გამგეობამ მსჯელობა იქონია საზოგადოების სენაკის სკოლის მდგომარეობის გამო. სკოლის ახალი შენობა ამ ჟამად დაუმთავრებელია ნივთიერ უსახსრობის გამო და ამას გარდა მასწავლებელთ რამდენიმე თვის ჯამაგირი არ მიუღიათ. გამგეობამ დაადგინა, ღონისძიებანი მიიღოს სკოლის ნივთიერ მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

✦ სახალხო უნივერსიტეტის გამგეობის კრება 1 ოქტომბერს მოხდება. გამგეობა გადასწყვეტს საკითხს: როდისთვის მოიწვიოს უნივერსიტეტის საზოგადოების წევრთა საერთო კრება.

სასწავლებლებში.

✦ ვაჟთა მეოთხე გიმნაზიის მშობელთა წრის წარმომადგენლებად ამ სასწავლებლის საპედაგოგიო საბჭოში აირჩიეს: ი. მ. შნეიდერი, ი. ა. მირაქოვი, ვლ. ბეს. ელიავა, გ. თამამშევი, ს. ნ. ბუდუღოვისა, კნ. ს. ა. მაყაშვილისა, ს. გ. გონიევი,—დ. დ. სტრელკოვი და დ. მ. გავრილოვი.

✦ დედათა მეორე გიმნაზიის მშობელთა წრის წარმომადგენლებად ამ სასწავლებლის საპედაგოგიო საბჭოში აირჩიეს: ს. ნ. შავერდოვისა, ბ-ნი როჟკოვი, მ. მანსვეტაშვილი, ბ-ნი კარნაუხოვი, მ. ნ. პესოცკი, დ. ა. დავიდოვი და ბ-ნი სემიონოვი.

ქუთაისი

✦ 26 სექტ. ქალაქის თეატრში გაიმართა გამოსაცდელი წარმოდგენა იმ ქალ-ვაჟთათვის- რომელთაც ჰსურთ ქართულ სცენაზე შესვლა თანამშრომლებად. წარმოადგინეს სცენები „ლალატი“-დან, „სიმახინჯე„-დან, „ჯ „სამშობლო“-დან; წაიკითხეს ლექსები და მონოლოგები. გამოსაცდელ წარმოდგენაში მონაწილეობა მიიღო 12 ქალ-ვაჟმა. დამფასებლად მოწვეული იყვნენ პრესის წარმომადგენელნი, მსახიობნი და სხვა. დამსწრე პირთაგან მოწონებულ იქნა ოთხი ქალ-ვაჟი, რომელთაც, როგორც ხმა, ისე თავლ-ტანადობა და კილო ხელს უწყობს, რომ სცენას ემსახურონ. ესენი არიან: ბ. ბაქრაძე, და ქ-ნნი ლოლუა გორდელი და პოპოვისა. ესენი ორი თვის განმავლობაში კიდევ გამოსაცდელად იქნებიან სცენაზე და შემდეგ თუ ნიჭი გამოიჩინეს დაინიშნებიან დრამატიული დასის თანამშრომლებად და წარმოდგენებში მონაწილეობის მიღებისათვის სასყიდელი მიეცემათ.

✦ ლანჩხუთის სადგურზე ამ დღეებში, როდესაც მატარებელი თფილისისაკენ მიდიოდა, შიგ ვიღაც ახალგაზდა ქალს ვაგონში სკამზე ზეწარში გახვეული ბავშვი დაუწვენია. შემდეგ მოსცილებია კონდუქტორს ჰგონებია, დედაა და ალბად მალე მოვაო, მაგრამ ის აღარ დაბრუნებულა. ბავშს გამოუღვიძნია სად. საჯავახოს იქით და ტირილი დაუწყია. ბავშვი სად. სამტრედიაში გადმოიყვანეს, სადაც ჟენდარმა შეაყენა ოქმი და ბავშვი ერთ ადგილობრივ მცხოვრებ ქალს მიაბარა.

✦ ამ რამდენიმე ხნის წინად ოლქის მზრუნველმა ბ. **გაბილაიას** წინადადება მისცა საკოოპერაციო კურსების დაარსების შესახებ მოხსენება წარმომიდგინეო. ბ-ნ გაბილაიას შეუმუშავებია პროგრამა და მოხსენებასთან ერთად გაუგზავნია ოლქის მზრუნველისათვის. („იმერეთი“)

ფოთი

✦ 22 ენკენისთვეს, სამოქალაქო სკოლის დარბაზში, მგოსნის ი. გრიშაშვილის თაოსნობით გაიმართა ლიტერატურული საღამო. ბ. იონა მეუნარგიამ წაიკითხა: „მოხუცის აზრი ვეფხის ტყაოსანზე“. საჭიროა ასეთი მასალები დაიბეჭდოს.

გრ. რობაქიძე წაიკითხა ლექციის „ხელოვნება და სინამდვილის“ მეორე ნაწილი; დამსწრე საზოგადოებამ უხვის ტაშის ცემით დააჯილდოვა. წაიკითხეს ლექსები, ესკიზები და მოთხრობები: ჯ. უმბაძემ, ლადო გეგეჭკორმა, სევდიანმა (პ. ლეჟავა), დ. მესხმ., ჯ. ჯორჯიკიამ, ვასო ურუშაძემ და ი. გრიშაშვილმა.

რკინის გზებზე.

✦ ამიერ-კავკასიის რკინის გზის შემოსავალი. წარსულ აგვისტოს განმავლობაში ამიერ-კავკასიის რკინის გზით 832,257 მგზავრს უსარგებლნია. რკინის გზას ამ მგზავრთაგან შემოსავალი ჰქონია 514,915 მან. ამავ გზით გადაუზიდ-გადმოუზიდნიათ 21,516,928 ფუთი საქონელი, რომელსაც რკინის გზისთვის 1,871,913 მან. შემოსავალი მიუცია. აგვისტოს განმავლობაში რკინის გზას შემოსავალი ჰქონია სულ 2,662,170 მან. ამავ თვეში 1911 წელს გზას შემოსავალი ჰქონია 2,358,471 მან, ე. ი. 303,699 მანეთით ნაკლები წლევანდელზე. მიმდინარე წლის პირველ იანვრიდან პირველ სექტემბრამდე შემოსავალი ჰქონია 20,073,295 მან. ამავ თვეებში 1911 წელს შემოსავალი ჰქონია მხოლოდ 16,288,000 მან.

ერევანი

✦ 15,000 მან. გატაცება. 27 სექტემბერს, დილის ათ საათზე, ტფ. საკომერციო ბანკის მეარტელეს სახელმწიფო ბანკიდან ფული მიჰქონდა. მეფის ქუჩაზე მეარტელეს თავს დაეცნენ ბოროტმომქმედნი, რიცხვით ხუთი, ეტლს, რომლითაც ფული მიჰქონდათ, სროლა აუტეხეს, ჩაფარი მოჰკლეს, მეეტლე და მეარტელე მძიმედ დასჭრეს და 15,000 მან. გაიტაცეს. გამტაცებელნი უკვალოდ მიიმალნენ.

ნუხა

✦ კასირის გაძარცვა. 21 სექტემბერს დილით საკომერციო ბანკის კასირს, რომელსაც 20,000 მან. მიჰქონდა, შუშის მაზრიდან მოსული სომხები სერგო სარქისიანცი, ლაზარე ათაიანცი და ზაქარია შახბაზიანცი თავს დაეცნენ, მცველი დასჭრეს და 3,950 მან. გაიტაცეს. გამტაცებლებს ჩაფრები დაედევნენ და ერთი მოჰკლეს და ორიც მძიმედ დასჭრეს და დაიჭირეს.

კავკავი.

✦ ეს ერთი კვირაა პაატიგორსკის **ეპისკოპოსი დავითი** კავკავს ეწვია. მან დაათვალიერა ადგილობრივი ქართული სკოლა და გაეცნო აქაურ მოწინავე ქართველობას. კვირას. 23 ამ თვეს, სწირა აქაურ საკათედრო ტაძარში: ეკლესიაში ტევა არ იყო.

✦ შაბათს, 22 სექტემბერს, მოხდა აქაურ ქართულ **სცენის მოყვარეთა წრის კრება,** რომელმაც დაადგინა გამართოს 21 ოქტომბერს ქართულ სკოლის დარბაზში საღამო დივერტისმენტით და საკონცერტო განყოფილებით.

✦ ხმა დადის ჩვენი გამოჩენილი ახალგაზრდა კომპოზიტორი კოტე ფოცხვერაშვილი ამ დღეებში კავკავში ჩამოსვლას აპირებს კონცერტის გასამართადო.

✦ თერგის ოლქის სახალხო სკოლების დირექტორმა ბ-მა ბელიაევმა განკარგულება მოახდინა, რომ ყველა სახალხო სასწავლებლებში შედგენილ იქნას მოხალისეთა ჯგუფები.

სოფლად

✦ თელავის მაზრა. სოფ. ქვემო ხოდაშნის მცხოვრებმა ისაკ ძულიაშვილმა, რომელსაც ჰყვარებია თამარ სპარსიაშვილი, შეუკრებია თავისი ამხანაგები: ვანო ხალიშვილი, ვასო მსუქნიშვილი და თოფებით შეიარაღებულნი სოფ. წინანდალში შეუცვივდნენ თამროს მამას, მაგრამ ქალის გატაცება ვერ მოახერხეს, რადგანაც მამის ყვირილზე სოფლელები მოცვივდნენ.

✦ დუშეთის მაზრა მცხეთის მახლობლად ადგილ „ნარიყვავში“ 26 სექტემბერს ღამით უცნობმა ბოროტმომქმედებმა მოჰკლეს „მთხროველი“ (რაზსილნოი) ბუღუაშვილი.

არჩევნები ჩვენში

26 სექტემბერს ქ. სიღნაღში მოჰხდა სამაზრო არჩევნები გლეხთაგან ორი რწმუნებულის ასარჩევად. ორი მიმართულება იბრძოდა: ძველი დეპუტატის მომხრეთა და ეროვნულ ჯგუფისა. დაასახელეს ოთხი კანდიდატი: დიმიტრი გონაშვილი, ბაგრატ ჭუმბურიძე, დიმიტრი ოდიშელიძე და ნიკო ტურაშვილი. ორი უკანასკნელი ეროვნულ ჯგუფის კანდიდატი იყო. მაგრამ ჩვენ [illegible] წინაალმდეგენ [illegible] ვეულებრივ ხროკებს მიჰმართენ [illegible] ვიღაც მინგრელსკის ვითომ ხანგარი მილიონი მანეთი გადაუდია თავადების ასარჩევად და ვითომ ორი უკანასკნელი კანდიდატი სწორედ ამ თავადის მიერ არიან მოსყიდულნი.

სიკრუემ თავისი გაიტანა, გლეხი ამომრჩეველები შეცდომაში შეიყვანეს და ამ რიგად შეატყუეს კანდიდატები, რომელნიც ისევ ძველებურის გზით ივლიან. არჩეულ იქმნენ მამასახლისი გონაშვილი (19 თ. 7 შ.) და ჭუმბურიძე (19 თ. 7 შ.).

30 სექტემბერს ქ. სიღნაღში დანიშნულია მემამულეთაგან სამაზრო არჩევნები. წვრილ მემამულეთაგან 20 სექტემბერს არჩეულ იქმნენ კ. ტყავაძე, ექიმი ნ. ტურიაშვილი და ნაცვლიშვილი.

3 ოქტომბერს სიღნაღში დანიშნულია საქალაქო არჩევნები. ორი კანდიდატია: ერთი ექიმი ჯანდიერი და მეორე სომეხი ოგანოვი, რომელსაც ჩხეიძეს მომხრენი ასახელებენ.

ქალ. ქუთაისიდან ამოკრჩეველთა არჩევანი 28 სექტემბერს უნდა მომხდარიყო, მაგრამ ეს არჩევანი 4 ოქტომბრისთვის გადაიდო. ეს გადადება გამოიწვია იმ გარემოებამ, რომ ქუთაისს შემოუერთეს, ახალის განკარგულებით, რაჭა-ლეჩხუმისა და შორაპნის რაიონების ვაჭარ-მრეწველნი, რომლებმაც ქუთაისთან ერთად უნდა აირჩიონ ამომრჩეველნი. ზემოაღნიშნულ განკარგულების მიხედვით, შეიცვალა ჩვენი კანდიდატების სიაც. ვინაიდან კიტა აბაშიძეს შორაპნის რაიონში ჰქონდა ხმა სამრეწველო მოწმობით და ამგვარები კი ქუთაისს მიაწერეს, იგი ამომრჩეველად ქალაქიდან უნდა დავასახელოთ. ამ გვარად ჩვენი ახალი სია იქნება: ივანე (კიტა) გიორგის ძე აბაშიძე, გრიგოლ გველესიანი და დავით ხელთუფლიშვილი. ბ-ნმა მოსე ქიქოძემ, გარემოების მიხედვით, თვითონ მოხსნა თავისი კანდიდატურა.

ფოთში კანდიდატად ასახელებენ გურია-ოდიშის ეპისკოპოსს ლეონიდესა და მიხა ესაკიას.

ბ-ნ თ. თ. პრიშტაფოვიჩის მოხსენება

კავკასიის საიმპერატ. სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებაში.

როგორც მოგეხსენებათ, თანამედროვე სოფლის მეურნეობა კაი ხანია თავი დაიღწია თავის პირვანდელ მდგომარეობას, როდესაც იგი მთლად დაფუძნებული იყო მეურნეთა გამოცდილებაზე; მეცნიერების ნათელმა შუქმა თავისი მადლი სოფლის მეურნეობასაც უწილადა და ერთიანად შესძრა მთელი სოფლის მეურნეობა; ეს ცვლილება მეტად დაეტყო უფრო განათლებულ და წარმატებულ ქვეყნებში; გერმანია—საფრანგეთი და იტალია, აი, საიდანაც შეიძლებოდა გამოტანა სასოფლო-მეურნეობაში გამოსადეგი ცნობა დაკვირ-

---

ენა და ვერ ერევა ბეჭ ამ დიდებულის ღვთაებრივის სასუფევლისა? რა ეტლზე იყო დაბადებული ეს უცნაური ერი, რომლის გენიოსობის ნაშთი ბრიყვთა საოარეშო მოედნად გადაიქცა საუკუნეთა განმავლობაში, და რომლის შემოქმედების წარმტაცი ზედ-გავლენა, მომხიბვლელი ჰიპნოზმი ვერ შეარყია და ვერ შეაჩერა ვერაფერმა, ვერც უგუნურმა ცეცხლითა და მახვილით მომავალმა ისლამმა, ვერც გამოფიტულმა და გამოყინულმა სიცოცხლის ნერვების დამჭრელმა ბიზანტიამ, ვერც ინკვიზიციამ, რომელიც სცდილობდა ადამიანის გულზე დაესვა დაღად ჯვარი, კაცთა ხსნის სიმბოლოდ აღიარებული და მიჩნეული? საიდან გაჩნდა, როგორ მოხდა, რა ისტორიულმა და სოციალურმა პირობებმა შეასხეს ეს უკვდავების იარაღი ამ პაწია ერს, რომლის ნიჭის ნაყოფად სცხოვრებს მთელი ევროპიული კულტურა, რომლის ნაშთის განძის შესწავლა ყოველთვის კაცობრიობის გონებისა და გრძნობის განახლების, აღორძინებისა და მკვდრეთით აღდგომის დასაწყისი ყოფილა?

ეს კითხვები ძალა-უნებურად გებადება თავში, როცა პირველი შთაბეჭდილება გაივლის და თვალს შეაჩვევ ამ თავზარ-დამცემ, მაგრამ მაინც ზე-აღმტაც სანახაობას? მართალი გითხრა, ჩემო ბებერო სკეპტიკო, ჩემის სიცოცხლის უდიდებულესს წუთებს შორის ვსთვლი აკროპოლზე გატარებულ მთვარიან ღამეს.

უნდა გითხრა საოცარი, ენისაგან, მით უმეტეს ჩემი საცოდავი ენისაგან გამოუთქმელი განწყობილება განვიცადე. რაღაც იდუმალი რელიგიოზური ექსტაზი ვიგრძენი.

უნდა მოგახსენოთ, რომ აკროპოლის მთვარიან ღამეში დათვალიერება შეიძლება მხოლოდ თვეში ხუთ დღეს, როცა მთვარე სავსეა.

ჩემდა საბედნიეროდ სწორედ ამ ხანაში მოვხვდი ათინაში, ავიღე ნებართვა სათანადო სამინისტროში და როგორც კი მთვარემ თავი ამოჰყო გავსწიე „აკროპოლისაკენ“. კაცი ადამიანი ზედ არ იყო. ჯერ ცხრა საათი კიდევ არ იყო და მნახველი კი იკრიბებიან ხოლმე არა უფრო ადრე, ვიდრე მთვარე კარგად წამოიწევს. ესე ათ-ერთმეტ საათზედ.

ჰო და ამას იმიტომ გეუბნები, რომ მე სრულიად მარტო ვიყავ „აკროპოლზე“, არაფერი და არავინ არ არღვევდა საფლავებრივ მყუდროებას და მე მარტო-მარტო დავეხეტებოდი **პართენონის** ნანგრევებს შორის. ჩემდა უნებურად გალობის სურვილი მოგივიდა, მინდოდა რაღაც სალოცველი ჰიმნი შემეთხზა, ან გამემეორებინა. წარმოიდგინე რამდენჯერმე მომინდა მუხლებზე დავარდნა და ამ „გაცივებულ“ მრავალ ტანჯულ იალტაკის ლოდების ამბორი. მინდოდა მეტირა, მინდოდა რაღაც არა ჩვეულებრივი ჩამედინა, მე მეტი ვერა მოვახერხერა, დავიწიე და ერთი პატარა ქვის ნატეხი აკიღე და ვით ახალგრძნობა აშლილმა, ახალგაზდა თექვსმეტის წლის მიჯნურმა ის ქვა ჯიბეში ჩავიდევი, ვითა სახსოვარი და ძვირფასი განძი პირველ გრძნობათა გაღვიძებისა. მერე ჩემს ნამოქმედარს ჩაუფიქრდი, იქნებ დანაშაულობას რასმე ჩავდიოდე; ვინ იცის იქნებ ფილიასის უკვდავის მახვილით გამოკვეთილი რამ იყოს ეს ქვის ნატეხი, რომელიმე დიდებული შემოქმედების ნაწილი? რა უფლება მაქვს იგი მოვიტაცო, იქნებ ერთ დღეს მიუცილებელი ნაწილი შეიქმნეს, რომელიმე დიდებულის სტატუას აღსადგენად მეთქი!

მცველს მივმართე თითქო მას შეეძლო ჩემის წამოქმედარის დაკანონება. გულკეთილად მიპასუხა „კი“, „კიო“ და მეც ამ დასტურით გულგაკეთებულმა ჩემს განძს აღარ შევეღლიე და უკან აღარ დავაბრუნე.

თავი ისე ტკბილად გაბრუებული მქონდა, გული ისეთის სევდიანის კმაყოფილებით აღვსებული, რომ ცას თავზედ აღარა ვგრძნობდი და დედამიწას ფეხქვეშ. სულ ოლიმპი მელანდებოდა, თავისის ღმერთებით. ხოლო ჩემს თვალში ოლიმპის ღმერთები განხორციელებულ არსებად იქცეოდნენ: ზევსის ადგილი—პერიკლესს ეჭირა, აპოლონის — ფილიასს, ჰერმესის—პრაქსიტელს, ვენერასი—საფოს და სხვა ამგვარებს. აღარაფერი მესმოდა ისე ვიყავ ჩემ ფიქრებში გართული, ჩუმი, იდუმალი ლოცვით იყო შეპყრობილი მთელი ჩემი არსება... ხანდისხან ყურში ჩამესმოდა მხიარული კისკისი ახალგაზდა ქალვაჟთა, რომელთაგან ზოგი ვენერასა და ადონისის როლსა თამაშობდა, ზოგიც პარისისა და ელენესას. ვით „ბიზანტიელს“, შეჰფერის რასაკვირველია თავდაპირველად ამგვარი სიცილი და თამაში თითქოს ამ დიდებულის ადგილის შეურაცხყოფად მივიმჩნიე. მაგრამ ცოტათი რომ დავფიქრდი ღრმად დავრწმუნდი, რომ ეს მიდამო სწორედ კაცთა ბედნიერებისა და სიხარულის სარწმუნოების მოედანია და ამიტომ ახალგაზდათა ვნებით აღვსილი მხიარულება თვით საუკეთესო დიდება და ლოცვა იყო ამ წმიდა ადგილის შესაფერისი.

ელლინთა სარწმუნოება სიხარულისა და ცხოვრების სიტკბოებისაკენ იწვევდა კაცსა. არავითარ საშინელებას, სულისა და გულის დამტანჯველს, გონების შემხლუდველს იგი ადგილს არ უთმობდა თავისს დოღმატებში. ან კი შეიძლება დოღმატი უწოდოთ, რომელიმე პრინციპს ელლინთა სარწმუნოებისას, რომელიც მთლად ერთნაირად სინიდისისა და გონებისა, სულისა და ხორცის თავისუფლებაზედ იყო დამყარებული. გამახსენდა ჰომიროსი, გამახსენდა ის შეხედულება სარწმუნოებრივი, რომელიც გამოსჭვივის მისი დიდებულის ნაწარმოებისაგან. მართლაც ელლინთა სარწმუნოება სიხარულის წამაქეზებელი იყო, ბედნიერების მქადაგებელი განა შესაძლოა იყო თუ გინდ ერთი ბეწო ნაღველისა და სევდის ღრუბელის ლანდი მეჩვენებინა თავისის პროზელიტისათვის იმ სარწმუნოებას, რომე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წერილები უცხოეთიდან

ათინა — ოლიმპია, 14—23 ივლისი.

ჩემო მეგობარო!

სტამბოლიდან ათინაში მივედი. მართალი გითხრა, პირველ მისვლისთანავე კარგს შთაბეჭდილებას ახდენს. მშვენიერი ევროპიული ქალაქი მარმარილოს საუცხოო სახლები და სისუფთავე პირდაპირ მოსაწონარია.

პირველად ყოვლისა, რასაკვირველია, „აკროპოლს“ ვეცი. წარმოიდგინე იმ ქალაქში სადაც, შენ მთელი შენი ცხოვრება გაგიტარებია, რომელიმე აზიელმა დესპოტმა ამოარჩიოს საუკეთესო ახალგაზდა ქალვაჟი, ცნობილი თავისის სიმშვენიერით, ნაკუწ ნაკუწად დასჭრას და ამ შემაძრწუნებელის სეკატომბის სანახავად მიგიწვიოს. თავზარი დაგეცემა რასაკვირველია, რაც უნდა უგრძნობელი კაცი იყო, და ენა ჩაგივარდება. მერე ცოტათი დაწყნარდები, ვინაიდან კარგად იცი, ადამიანი ყოველგვარ უბედურებას ეჩვევა რამდენიმე ხნის განმავლობაში. მიიხედ მოიხედავ და ერთის მხრით განცვიფრდები და თაყვანს სცემ განგებას, რომელსაც ასეთი მშვენიერი ქმნილება დაუბადებია. მეორეს მხრით კი ზიზღითა და ბრაზით ივსები იმ ბარბაროსის წინააღმდეგ, რომელმაც ასეთი საუცხოო ქმნილება ამგვარად აქცია. ყოველი ნაფლეთი ხორცისა, ხელი, ფეხი, კუნთები, ცხვირი, ყური თქვენ მარტო და მხოლოდ ერთს გიმტკიცებთ-რა გენიოსი ყოფილა ის ძალა, რომელმაც შეჰქმნა ასეთი მომხიბვლელი არსება და რა უბედური, საზიზღარი, გულის ამრევი—ის ბარბაროსი, რომელმაც ასე შეურაცხჰყო დიდებული შემოქმედება. აი, ასეთი სურათი გადაგეშლება თვალისწინ, როცა ახვალ და დახვალ „აკროპოლის“[1]) მიდამოებს. ღმერთო ჩემო! ცალიერი ნაფლეთები, ნაკუწ-ნაკუწი და ყოველ ნაჭერს თქვენ მარტო განცვიფრებაში მოჰყევხართ: რანაირად მოხდა, როგორ, რა კანონების ზედ-გავლენის ქვეშ აღსრულდა ის უცნაური მოვლენა, რომ ერთმა-მუჯა ხალხმა—შეჰქმნა საუკუნო და დაუსრულებელი დიდებული ძეგლი ადამიანის ძლევა-მოსილის გენიოსობისა. რა არის ეს უცნაური, თითქმის განუმეორებელი ფაქტი, რომ ესდენ მცირე-რიცხოვანმა ერმა აღაშენა სამარადისო დაუშრეტელი წყარო კაცობრიობის გონიერებისა და გრძნობიერების წყურვილის დამაკმაყოფილებელი“. რა სასწაულ-მომქმედი იყო ეს ერი, რომლის ზურგი შემდეგში შეიქმნა მთელის ქვეყნის სათუოდ იმ დღიდან, რაც ცეცხლისა და მახვილის მოციქულმა სპარსეთმა გზა გაიკვლია

[1]) „აკროპოლი“ ციხე-დარბაზი, ჩვენი მეტეხის მსგავსი. თავდაპირველად იქ სცხოვრობდნენ მეფენი, იქ ასრულებდნენ სამართალს და სხ. ბოლოს მარტო ღვთაების სადიდებელ ადგილად გარდაიქცა.

ვებისა; მაგრამ ამ ბოლო დროს ამ განათლებულ ქვეყნებს გამოერია ამერიკა, რომელმაც როგორც ბევრს სხვა დარგში, აქაც ბევრი რამ საგულისხმო შესძინა კაცობრიობის ცოდნა-განვითარების სალაროს; ამერიკამ მოგვაწოდა პირველმა და ეხლაც მრავალ-გვაწოდებს რთულ სასოფლო სამეურნეო მანქანებს—სამკალებს, სათიბებს და მრავალს სხვას. ამერიკა პირველი დაადგა ახალს გზას—ყოველივე მეცნიერული გამოკვლევის შეფარდებას ცხოვრებისათვის; იმან პირველმა მისცა მეცნიერულს გამოკვლევას **უმეტესი** პრაქტიკული ხასიათი, ვიდრე ჩვენ ამას ვხედავთ დასავლეთ ევროპაში და დიდი წარმატებაც ნახა სოფლის მეურნეობაში. ამერიკის ამ გაბედულმა და სისწორით მიღებულმა გადაწყვეტილებამ დიდი ყურადღება დაიმსახურა დასავლეთ ევროპაში. გაგზავნილ იყვნენ ამერიკაში საგანგებოდ ნასწავლი ხალხი, რომელთაც უნდა შეესწავლათ და შეეკრიბათ ევროპის სოფლის მეურნეობისათვის გამოსადეგი ცნობანი, და ეს ცნობანი—იარაღები, მანქანები, მუშაობის წესი გაევრცელებინათ ევროპის მეურნეთა შორის. ამ საერთო მოძრაობას თუმცა გვიან მიჰყვა რუსეთიც.

რუსეთის მიწათმოქმედების დეპარტამენტმა და ერობამ გაგზავნა ამერიკაში საგანგებო კაცები, რომლებსაც დაევალათ თვალყური ედევნებინათ ამერიკის სოფლის მეურნეობის წარმატებისათვის და რასაც კი რუსეთის სოფლის მეურნეობისათვის საყურადღებოს ნახავდნენ, უნდა გაევრცელებინათ რუსეთში სიტყვიერად, წერილებით და თუ საჭირო გახდებოდა შუამავლობითაც კი.

საიმპერატორო კავკასიის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების დარბაზში რუსეთის მიწათმოქმედების დეპარტამენტის რწმუნებულმა ამერიკაში, ბ-ნმა თ. თ. კრიშტაფოვიჩმა მოახსენა დამსწრეთ ერთი, მცირედი ნაწილი თვის მოქმედებისა, რომლის გაწევაც მას მოუხდა თურქისტანში.

თურქისტანის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების თავმჯდომარე ბ-ნი შრედერი შეჰხვედრია ამერიკაში გამართულ ერთ ერის კრებაზე ბ-ნ კრიშტაფოვიჩს, უნახავს მისი მეურნეობა და ყურადღება მიუქცევია მის ჩირის ღირსებისათვის.

რადგანაც თურქისტანში მებაღეობა ფრიად გავრცელებულია—იქიდან ყოველწლივ გააქვთ 5 მილიონ მანეთის ჩირი და ქიშმიში, ხოლო თვით წარმოება—მომზადება ქიშმიშ ჩირისა არ არის შესაფერისად მოწყობილი, ბ-ნმა შრედერმა თურქისტანის სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების მონდობილობით შუამდგომლობა აღძრა რუსეთის მიწათმოქმედების დეპარტამენტის წინაშე, რომ გამოეგზავნათ საზაფხულოდ თურქისტანში ბ-ნი თ. თ. კრიშტაფოვიჩი, რათა მას ადგილობრივ ხალხისათვის შეესწავლებინა წესიერი წარმოება ჩირისა და ქიშმიშისა.

წრეულს ზაფხულს ბ-ნი კრიშტაფოვიჩი ჩასულა თურქისტანში და მოუწყვია იქ საჩვენებლად წესიერი წარმოება ჩირისა და ქიშმიშისა. ნაწარმოები ჩირი და ქიშმიში უჩვენებია ადგილობრივ ჩარჩ-მოვაჭრეთათვის, რომელთაც მისი ნაწარმოები დაუფასებიათ 5 მანეთად, როცა ადგილობრივად ნაწარმოები ჩირიხ ფასი—ექვსი—რვა აბაზია ფუთი. რადგანაც თურქისტანი ყოველწლივ ჰგზავნის რუსეთში $2^1/_2$ მილიონ მანეთის ჩირს და $2^1/_2$ მილიონ მანეთის ქიშმიშს, ამიტომ ჩირის ფასი რომ ვიანგარიშოთ არა მანეთად, არამედ 2 მ. 50 კაპ., ადგილობრივ ხალხს ჩირის უკეთესი წარმოებით შეემატება ყოველწლივ კიდევ $2^1/_2$ მილ. მანეთი!

ხალხი ყურადღებით მოჰკიდებია მის მუშაობას, ბევრს დაუწყია კიდეც მუშაობა ახალის, უკეთესი წესით. მომავალს წელს მის მიერვე წრეულს მომზადებული ინსტრუქტორები აპირობენ საქმის ფართოდ დაყენებას.

ბ-ნ კრიშტაფოვიჩს ჰგონია და საჭიროდაც მიაჩნია ჩვენშიც გაიმართოს ამგვარი მუშაობა, რათა ადგილობრივ ხალხს შეასწავლონ ჩირის წარმატებული წარმოება. იგი თხოვს კრებას რომ თუ ადგილობრივ მოიპოვება შესაფერი ადგილები, აღძრას შუამდგომლობა საიანადო დეპარტამენტის წინაშე, რათა აქაც, ჩვენში იყოს მოწყობილი ეს სამაგალითო მუშაობა; ან კრიშტაფოვიჩს საჭიროდ მიაჩნია აგრეთვე საგანგებო ინსტრუქტორის დანიშვნა მთავრობის მიერ, რომელმაც უნდა იზრუნოს იმისთანა ამხანაგობის დაარსებაზე, რომელიც მოაწყობდეს ჩირის წესიერ ვაჭრობას და სოფლის მეურნეთ გაანთავისუფლებდეს ჩარჩ-ვაჭრების კლანჭებიდან.

დასასრულს სთხოვა კრებას თვისი აზრი გამოეთქვა.

პირველად ილაპარაკა ჩვენის მეხილეობის არამკითხე მოჭირნახულემ შტაბს-კაპიტანმა **ს. ხეთაგიურმა**, რომელმაც ბრძანა, რომ ჩირის წარმოების საჩვენებელი კურსები ჩვენში ისე საჭირო არ არისო, რადგან ხილი ნედლად ისეთ ფასებში იყიდება, რომ მისი დამუშავება ჩირად არ არის სარფაო.

მასვე მიემხრო ჩვენი სოფლის მეურნეობის ოფიციალური მოჭირნახულე—ბ-ნი ტიმოფეევი. იმანაც ბრძანა რომ ჩირის დამზადება ჩვენში არ არის სარფა რადგან: 1) ნედლ მასალას კარგი ფასი აქვს. 2) ნედლი მასალა ძალიან წყლიანია და დაჩირება მისი ძვირი ჯდება. 3) ხილი ჩვენში მრავალ ტომისაა და ერთნაირ საქონლის გამოტანა ჩვენში ყოვლად შეუძლებელია. ასეთი იყო დასკვნა თვის გამოკდილებიდან ბ-ნი ტიმოფეევისა.

სულ სხვა აზრს დაადგა ამ კრების დამსწრე მეფის მოადგილის თანაშემწე **სენატორი ვატაკი.** მან გამოსთქვა ფრიად საღი აზრი—რომ ყოველს მებაღეს მოენახება მუდამ ისეთი ხილი, რომლის გასაღება ნედლად არ შეიძლება; ეს არის—ძირნაყარი, ოდნავ დაჭიანებული, ქარის ჩამოყრილი შემოუსვლელი ნაყოფი. ამათი გამოყენება შეიძლება მარტო ჩირად.

არის აგრეთვე ისეთი რაიონები, სადაც ხილი ვერ გაიყიდება იმ ფასებში, რომელიც დასახელებული იყო ბ-ნ ხეთაგურის მიერ; ეს გახლავთ ზაქათალის ოლქი, რომელიც მოკლებულია რკინის გზას და იძულებულია ჩალის ფასად ჰყიდოს თვისი ნაწარმოები ხილი.

სენატორმა ვატაკიმ ისიც მოახსენა კრებას, რომ ძძათა ავსარქისოვებს სკრაში აქვთ ბაღი; აქვთ ამ ბაღში ერთნაირი ადრეული ატამი; პირველ ხანებში, მანამ სხვა მხრიდანაც შემოვიდოდეს ატამი, ავსარქისოვები ჰყიდან პეტერბურგ-მოსკოვში კაი ფასებში; შემდეგ კი, როდესაც ატამი სხვა მხრიდანაც მოაწვება ბაზარს, იგი იძულებულია ფასის დაფოლების გამო კონსერვად და ჩირად გამოიყენოს ატმის მოსავალი. ეს ცნობა მან მოიყვანა იმის მაგალითად, რომ შეიძლება კარგი ღირსების ხილის ჩირად გამოყენება, თუ ამას აიძულებს ბაზარი.

სენატორ ვატაკის აზრისანი იყვნენ სხვა ორატორებიც: ვ. ი. რეხილაძე, აგრონომი ათანასიანი ბ-ნ ა. ბ. ევანგულოვი და სხვანი.

კრებამ დაადგინა სთხოვოს მიწათმოქმედების დეპარტამინტს, რათა მან გამოუგზავნოს მერმის ზაფხულს ბ-ნი კრიშტაფოვიჩი, ჩირის წესიერ წარმოების კურსების ადგილობრივ მოსაწყობად. სთხოვს აგრეთვე, რომ დაინიშნოს საგანგებო ინსტრუქტორი, რომელიც ზრუნავდეს ჩირის გამსაღებელ ამხანაგობათა დაარსებაზე.

კრებაზე დამსწრე დეპარტამენტის უფროსმა ვ ა. ვიტბერმა განუზიარა კრებას, რომ იმედია დეპარტამენტი აქაც თანაგრძნობით მოეკიდება საზოგადოების შუამდგომლობას.

კრებამ დიდი ტაშის ცემით დაადასტურა მცხოვანი მუშაკი და წარმომადგენელი წარმატებული ამერიკული მეურნეობისა.

ეკალი.

სასიამოვნო და სამწუხარო მოვლენა თელავში

ფრიად სასიამოვნო მოვლენად ჩაითვლება, რომ ყოველ წელს აუარებელი მთხოვნელი აწყდება აქაურ ყველა სასწავლებელს. სწავლის წყურვილ იშვიათის სისწრაფით იზრდება ნამეტნავად მდაბიო ხალხში, რაც სხვათა შორის იქიდანაც სჩანს, რომ პირველ დაწყებით სასწავლებლებს მეტი მთხოვნელი ჰყავს, ვიდრე საშუალოს, როგორც მაგ. ვაჟთა ან ქალთა პროგიმნაზიებს. ყველამ შეიგნო სწავლა-განათლების მნიშვნელობა, უნდათ თავიანთ შვილებს ცოტად მაინც ასწავლონ, რომ გაგებინონ ცხოვრების ავ-კარგი და იმ წყვდიადს მოაშორონ, რომელშიაც მათ ბედმა არგუნა ყოფნა. ამისათვის ასე ეტანებიან სასწავლებელს რაც ვიმეორებ სასიამოვნო აღსანიშნავია.

ამასთან ერთად ძეტად სამწუხარო მოვლენად ჩაითვლება, რომ როგორც ყოველ წელს ისე ამ სამოსწავლო წლის დასაწყისშიაც მრავალი ბავშვი დაანარჩუნეს სკოლის გარედ, მრავალი დედ-მამა გაისტუმრეს გულხელდაკრეფილი იქის და მიუხედავად, რომ თითო კლასში რამდენიც-კი შეიძლებოდა მიიღეს და ზოგან ხომ ნორმას გადასცდნენ.

დიახ, სწორედ რომ სამწუხარო აღსანიშნავია სკოლისათვის გამზადებული ბავშვი, უადგილოდ დატოვებული. მშობლებმა არ იციან სად წაიყვანონ და ბევრი ამათგანი ქუჩაში რჩება, ან ჯერ ისევ უსუსური სადმე დუქანში შეგირდად მიჰყავთ და ისევ ის სიბნელე არა სცდება.

იქნება ამ გარემოებამ აიძულა წ. კ. თელავის განყოფილება და სომეხთა სამ. საბჭო, რომ თელავში სკოლები დახსნეს და ბევრიც დაიარება იქ, თუმცა რის ვაი-ვაგლახით ინახავენ ამ სკოლებს. რასაკვირველია ამ სკოლების არსებობა აქტივში ჩაიწერება, მაგრამ ესენი იარას ვერ გაამთელებენ, კიდევ მრავალია სწავლის მსურველი, კიდევ ბევრი რჩება სკოლის გარეშე. ამ სამწუხარო მოვლენას კი ნატამალ ყურადღებას არ აქცევს ის, ვინც პირდაპირ მოვალეა იზრუნოს მათზე.

ეს არის ქალაქის გამგეობა, ის ორგანო, რომლის ბიუჯეტი შესდგება სწორედ ამ მოქალაქეთაგან გაღებულ წვლილით და ქალაქის მამებიც (მაგრამ ვაი, რომ ისინი ამ სიტყვასთან ძალიან დაშორებულნი არიან), მოვალენი არიან ამ მოვლენას ანგარიში გაუწიონ და თუ წელს არა, კულავიდან მაინც უეჭველად გახსნან პირველ დაწყებითი სასწავლებელი, რაიც არსებით საჭიროებას შეადგენს თელავის მდაბიო მოქალაქეთათვის.

დავ. წყებული.

ბალკანეთის ომი

დეპეშები.

ლონდონი. რეიტერის კორესპონდენტი იტყობინება: ჩერნოგორიის ჯარმა დაიწყო მოქმედებაო, დღეს ოსმალეთს ძლიერ პოზიციას დაეცა. ოთხის საათის სროლის შემდეგ ოსმალებმა დასტოვეს პლანიცის სიმაღლეები. ჩერნოგორელები დაეცნენ სხვა გამაგრებულ პოზიციას. ბრძოლა ეხლაც სწარმოებს.

პოდგორიცა. ომის გამოცხადების შემდეგ ნიკოლოზ მეფემ მიჰმართა ხალხს სიტყვით: იგი ომისკენ მოუწოდებდა ხალხს. სწორედ დილის რვა საათზე გაისმა ზარბაზნის პირველი გრიალი, რომელიც მეფის შვილმა პეტრემ გაისროლა ოსმალებისკენ. ამის შემდეგ ჩერნოგორიის ბატარეებმა სროლა აუტეხეს ოსმალეთის სიმაგრეებს: პლანიცას, ვრანიეს და როგანს. ოცი წუთის შემდეგ, ოსმალებმა მიატოვეს პლანიცი. ბრძოლას გორიცას სიმაღლიდან მეფე თვალყურს ადევნებდა. სროლა ეხლაც გრძელდება.

სოფია. ავსტრიისა და რუსეთის ელჩებმა გეშოვი ინახულეს. მინისტრთა საბჭო განიხილავს წინადადებას. პოლიტიკური წრეები უიმედოთ უყურებენ მშვიდობიანობის დამყარების ცდას.

ბუქარესტი. აღლუმი დასრულდა.

სტამბოლი. გერმანიის და ავსტრიის ელჩებმა ცალ-ცალკე ინახულეს ნურადღენგიანა. ამბობენ, ოსმალეთი ნებას არ მისცემს ევროპას მის საქმეში ჩაერიოს.

150 ბულგარელი ყარაღოვში დაეცა ბლოკჰაუზს. ცხარე ბრძოლის შემდეგ ოსმალებმა დაიხიეს. შემდეგ ისევ გაამაგრეს ბლოკჰაუზი.

ვენა გავრცელებული ხმები, ვითომ ვენაში იარაღის სასყიდლად ბულგარელების სპეციალური მისია წასულიყოს, სიმართლეს მოკლებულია.

ვენა. ჰუნგრეთის დელეგაცია. იხილავდნენ გარეშე საქმეთა სამინისტროს ხარჯთ აღრიცხვას. ნაგიმ აღნიშნა, რომ უნდა იყოს მიღებული ზომები ომის ლოკალიზაციისთვის და სისხლის ღვრის მოსასპობად. ნაგი განაგრძობდა: „ყველაზე ძაან ჩვენ საკუთარ ძალას ჩვენ უნდა ვენდოთ ჩვენ უნდა ვიყვნეთ ძლიერნი, რათა არავინ გაბედოს მონარქიასთან უთანხმოების დაწყება. დელეგაციამ ნდობა გამოუცხადა მინისტრს და ხარჯთაღრიცხვა დაამტკიცა.

პოდგორიცა, 27 ენკენისთვეს ჩერნოგორელებმა ჩაიჭუმეს როგანში ბატარეები. დილით დრო გამოშვებით ისმოდა თოფის სროლა. ჩერნოგორიის ხმელეთის ჯარი არტილერიის დახმარებით დეჩინს უახლოვდება.

ცეტინიე. რუსეთის წითელ ჯვარის გარდა ჩერნოგორელებს დახმარება აღუთქვეს საფრანგეთმა, ინგლისმა და ავსტრიამ.

ათინა. 27 ენკენისთვეს მოვიდა მეფე; ხალხი აღფრთოვანებით მიეგება მეფეს. თავის სიტყვაში მეფემ სრული ნდობა გამოუცხადა ხალხს და მთავრობას. ვენიზელოსმა განაცხადა, რომ მას სწამს საქმის მშვიდობიანობით დამთავრება. ბრბომ შეაწყვეტინა ორატორს ლაპარაკი. იგი პყვიროდა: „გაუმარჯოს ომსო“! ვენზელოსმა განაგრძო სიტყვა, თუ საბერძნეთი მოტყუვდებაო, იმას შეუძლიან სრულიად ენდოს თავის ჯარსა და ფლოტსო.

ლონდონი. საზოგადო პალატაში გრეიმ განაცხადა: ინგლისის ელჩს სტამბოლში დაევალა, ოსმალეთის ყურადღება მიაქციოს იმას, რომ საბერძნეთის გემების დატყვევება საერთაშორისო სამართლის თვალსაზრით გასამართლებელი არ არისო.

სტამბოლი. კოლექტიური ნოტა, რომელზედაც ხელი აქვთ მოწერილი ხუთ სახელმწიფოთა წარმომადგენლებს, ავსტრიის ელჩმა გადასცა გარეშე საქმეთა მინისტრს.

ბერლინი. გერსანიის განდელსტაგის პრეზიდენტმა გერმანიის პურით მოვაჭრეების სახელით თხოვნით მიჰმართა იმპერიის კანცლერს. ენერგიული წინადადება მისცეს ოსმალეთს საბერძნეთის დაჭერილი ორთქლმავალი გაანთავისუფლოს, რადგანაც მისი მოქმედება, როდესაც ჯერ საბერძნეთს შორის ომი არ ატეხილა უკანონოდ ჩაითვლებაო.

სტამბოლი. ოსმალეთის ჯარი ალბანელების დახმარებით ბერანეში შევიდა. ცხარე ბრძოლა ქალაქის გარშემო გრძელდება.

გაზეთებიდან.

ბულგარეთის ჯარის რიცხვი.

ბალკანთა და ოსმალეთს შორის ომი ასტყდა. სხვა სახელწიფოებიც ბალკანეთსა მიჰბაძავენ ჩერნოგორიის მაგალითს და გაჩაღდება ის ბრძოლა, რომელსაც ევროპას ასე ძალიან ეშინოდა. ვის დარჩება გამარჯვება? ამის თქმა ძნელია, მაგრამ ორ მოპირდაპირეთა ძალის აწონ დაწონვა შელებას მოგვცემს წინასწარი მსჯელობა ვიქონიოთ, თუ სასწორი ვისკენ გადიხრება.

ბულგარეთი ომის გულია, ომის საქმე მასზეა დამოკიდებული. ამიტომ არის საჭირო, აღვნიშნოთ მისი სამხედრო ძალა. როგორც ერთი დიპლომატი ირწმუნება, ბულგარეთის ჯარში არის 3807 აფიცერი. 57,490 ჯარის კაცი, ამათა ჰყავთ 10800 ცხენი და 372 ზარბაზანი აქვთ. ამის გარდა არის ერთი ბრიგადა სამთო არტილერიისა 48 ზარბაზნით და 3 ბატარეა, რომლის ზარბაზნების რიცხვი საიდუმლოდ არის დაკული. მთელი ჯარი ცხრა დივიზიად არის დანაწილებული, თითოში ორ-ორი ბრიგადაა. თითო ბრიგადაში ორი პოლკია, თითო პოლკში ორი ბატალიონი. ცხენოსანი ჯარი, რომელიც შეიარაღებულია მანლიხერის თოფებით, შესდგება ან სამი, ან და ოთხი ესკადრონისაგან. არტილერია. სამ ბატარეებად არის დაყოფილი, თითო ბატარეაში 4 ზარბაზანია.

ეს არის რიცხვი ბულგარეთის ჯარისა მშვიდობიანობის დროს. ომის დროს კი თითო პოლკს ორი ზედმეტი ბატალიონი ემატება.

მაშვეიერ ჯარი ბულგარეთში ცოტაა: 3 საპორტო ბატალიონი, რკინის გზის ბატალიონი და ერთიც სატეხნიკო როტა. ეხლა მთელ ბულგარეთში მობილიზაციის შემდეგ ჯარში არის 190,450 კაცი 40000 ცხენით და 1080 ზარბაზანით. იარაღი ჯარისთვის საკმარისია. ბულგარეთის ფლოტი ძლიერ სუსტია: პირველი კლასის 6 ნაღმის ნავია, თითო 100 ტონიანი, ორი—ოც ტონიანი.

ამ რიგად ბულგარეთის საზღვაო ძალა ოსმალეთისას ძლიერ ჩამოუვარდება.

დეპეშები

(დეპეშათა პეტერბ. სააგენტო)

28 ენკენისთვე.

საზღვარ-გარედ

იტალიელებისა და ოსმალების შეტაკება.

ტრიპოლი. როდესაც იტალიელები ბომბაში გადმოვიდნენ, ოსმალეთის არტილერიამ სროლა დაუწყო. იტალიელებმაც სროლითვე უპასუხეს. იტალიელებმა დაიჭირეს სიდიაბდალა. ... ...

გუბ.; 70—10 სულ ოქტომარისტეგია. სმოლენსკის გუბ.; 25—6: 2 მემარჯვენე, 1 ოქტომბრისტი, 2 პროგრესისტი, 1 კადეტი. ტავრიდის გუბ.; 86—2: 1 კადეტი, 1 მათი მომხრე; ტამბოვის გუბ.; 125 42: 4 უკიდურესი მემარჯვენე, 23 მემარჯვენე, 1 ნაციონალისტი, 2 ოქტომბრისტი, 7 კადეტი, 1 მემარცხენე, 4 უპარტიო. ტვერის გუბ.; 106—17; 2 მემარჯვენე, 1 ზომიერი, 6 ოქტომბრისტი, 1 პროგრესისტი, 1 წევრი დემოკრ. რეფორმების პარტიისა, 5 კადეტი, 1 მემარცხენე. ტულის გუბ.; 92—18: 12 მემარჯვენე, 2 მემარცხენე, 1 სოციალ-დემოკრატი, 3 უპარტიო. უფის გუბ.; 110—12: 3 მემარჯვენე, 1 პროგრესისტი, 2 მუსულმანის ფრაქციის წევრი, 3 კადეტი, 2 მემარცხენე, 1 ესდეკი.

თეატრი და ხელოვნება

ქართული თეატრი მოვაგონებთ ჩვენს მკითხველებს, რომ დღეს და ხვალ ქართულ თეატრში წარმოადგენენ სოფოკლეს **„ანტიგონეს“**.

ქართული თეატრი. ხუთშაბათს, 26 სექტემბერს ტფილისის ქართულ სცენაზე პირველად წარმოადგინეს სომხის ცნობილი დრამატურგის შირვან-ზადეს სამ მოქმედებიანი დრამა „ევგინე“.

ჩვენ ძვირად გვინახავს ქართულ სცენაზე ასეთი „შეხმატკბილებით“ შესრულებული პიესა. თვით დრამის კვანძი მაინცა და მაინც ორიგინალურსა და რთულს არას წარმოადგენს; იგი სომეხთა ნახევრად ინტელიგენტურ ოჯახის ცხოვრებიდანაა აღებული, რომელიც ჯერ კიდევ ვერ განთავისუფლებულა პატრიარქალური შეხედულებისაგან სიყვარულსა და ოჯახზე: ვექილს მიჰრან ალავერდიანს (ალექსი-მესხიშვილი), გაგიჟებით უყვარს თვისი ახალგაზრდა ცოლი ევგინე, რომელიც დიდის თანაგრძნობითა და პატივის ცემით ეპყრობა კეთილ ქმარს. ცხოვრება მათი თითქოს მყუდრო და უშფოთველია, მაგრამ ევგინეს არ ავიწყდება ის გარემოება, რომ სანამ გათხოვდებოდა მას სხვა უყვარდა, რომელსაც შესწირა თვისი ქალწულობა და რომელმაც თანაგრძნობის მაგიერ ურცხვად დაჰგმო მისი წრფელი გრძნობა. ევგინე ჰხედავს თუ როგორი სიყვარულითა და თანაგრძნობით შეჰფფინებს მას „პატიოსანი ადამიანი“ მიჰრანი და მისი სულის სიღრმეში იღვიძებს ჰია სინდისის ქენჯნისა, რომ იგი უბიწოება დაკარგული მისთხოვდა მიჰრანს. ჩუმი ტანჯვა აშკარა წამებად გადაექცევა მას შემდეგ, რაც შემთხვევით გაზეთში ამოიკითხავს, რომ ვიღაცა მარაბაჯიანის ცოლი, მისებურ მდგომარეობაში მყოფი, ვეღარ უძლებს აუტანელ მდგომარეობას და თავს იწამლავს. ამ ამბის შემდეგ ევგინე სრულიად ჰკარგავს სულის სიმშვიდეს და მუდამ იმის ცდაშია, რომ ყველაფერში გამოუტყდეს ქმარს, გულწრფელად აღიაროს თვისი წარსული დანაშაული, რომელმაც შებღალა სეტყაკი სიყვარული მიჰრანისა. იგი ქარაგმულ—გადაკრული ლაპარაკით ეტყვის ჰბადებს სრულიად უცოდინარი ქმრის გულში; ბოლოს გულახდით უამბობს მიჰრანს თავის წარსულს, ქმარს მეხივით დაეცემა ეს ამბავი და ამრიგად ერთბაშად ირღვევა ოჯახის მყუდრო ცხოვრება.

ასეთია მოკლედ დრამის შინაარსი. შეუდარებელი სისრულით გადმოგვცა ბ. ქიქოძის ასულმა ევგინეს სპეტაკი სულის ვითარება, რომელსაც ბედნიერი ცოლ-ქმრული ცხოვრების აუცილებელ პირობად ხორციელი უბიწოება მიაჩნია. ,ევგინეს ღრმად სწამს, რომ ღირსეულ მეუღლეობას მხოლოდ სიყვარული ასაზრდოებს, ეს უკანასკნელი კი ისეთი დიადი გრძნობაა, რომელიც ცოლ-ქმართაგან თანაბრად მოითხოვს როგორც სულიერს, ისე ხორციელ უმანკოებას. უამისოდ შეუძლებელია ცოლ-ქმრული კავშირი. ასეთი რწმენისაგან წარმოსდგება სწორედ ის საშინელი ტანჯვა, რომელსაც იგი განიცდის. ევგინე დაგვიანებული წარმომადგენელია დღეს უკვე გადასულ, პატრიარქალიურ შეხედულების ქალთა თაობისა და იმიტომ იტანჯება ასე გულწრფელად.

ბ. ალექსი-მესხიშვილმა მშვენიერად განასახიერა ინტელიგენტი ქმრის ორპოფი სული, რომელიც სიტყვით მზადაა შეუნდოს ქალს თვისი წარსული, ხოლო როცა საქმეზე მიდგება, იგი გადაჭრით მოითხოვს მისგან უმანკოებას ართუ აწმყოში, არამედ წარსულშიც კი, როდესაც იგი ჯერ კიდევ ვერ იცნობდა მას, როგორც ქალსა და ცოლს.

დანარჩენებმაც ჩინებულად შეასრულეს თავისი პატარა როლები: ე. ჩერქეზიშვილისა რიფსიმეს როლში ნამდვილი დედა იყო, რომელსაც მხოლოდ თავისი ქალის ქონებრივი კეთილდღეობა აინტერესებს. გ. გედევანიშვილმა უნაკლოდ გვაჩვენა ძველი ტიპის სომეხ ვაჭრის სახე, რომელიც ვერ შეჰგუებია ცხოვრების ახალ განწყობილებას და გესლიანი დაცინვით აბიაბრუებს „განათლებული“ სომხების ზნე-ჩვეულებას.

კ. მესხი ნამდვილი განხორციელება იყო იმ ადამიანისა, რომელსაც ცხოვრების მიზნად დაუსახავს: „ამყოლს აჰყევი, ჩამყოლს ჩაჰყევი“. მას არ აინტერესებს ცხოვრების მნიშვნელობისა და აზრის ძიება; მას „კარგი ვახშამი და ტკბილი შამპანიური ურჩევნია“ ამგვარს რასმე.

ნ. ჯავახიშვილის ქალმა კარგად გადმოგვცა მართას (მიჰრანის დის) სულისკვეთება, რომელსაც სოფლის პირ-საფეროდ შეუძლებლად მიაჩნია ისეთ საზოგადოებაში ყოფნა, სადაც ევგინესთანაები არიან, თუმცა საკუთარ ცხოვრებაში მის „დანაშაულზე“ უფრო მეტ სისაძაგლეს გამარლებს.

უნდა აღვნიშნოთ, რომ პიესა მეტად ცუდი ენითაა ნათარგმნი და კარგს იზამს რეჟისორი ან თვით დრამატიული საზოგადოება, რომ მომავალში მაინც შეასწორებდეს თარგმანების ენას. წარმოდგენას ხალხი ნაკლებად დაესწრო, მაგრამ ამსურულებელნი და თვით ავტორიც უხვის ტაშის ცემით დააჯილდოვეს.

კოლხი.

ქუთაისი. დღეს, 29 სექტემბერს ქუთაისის დასი სეზონს იწყებს. სდგამენ სუმბათაშვილის „ღალატს“. მონაწილეობენ: შ. შარაშიძე (სოლეიმან-ხანი), ა. ჩირგაძე (ზეინაბი), მ. მდივანი (რუქაია) გ. არადელი—იშხნელი (ოთარბეგი), მ. ქილარჯიშვილი—ისახარ, ა. ჩხეიძე (გაიანე) ა. იმედაშვილი (ანანია), ნ. გვარაძე (ერეკლე), დ. ჩარკვიანი (დათო). რეჟისორობს მ. ქორელი.

წერილი რედ. მიმართ

გუშინ, 27 ამა ენკენისთვეს, ქართულმა სამეურნეო საზოგადოებამ იქონია მსჯელობა ამ ორი კვირის წინ ჩემგნით მიცემულ თხოვნის შესახებ, რომელშიაც დახმარებას ვსთხოვდი ჩემი ახალი გუთნის ხელახლად შეკეთებისთვის და დემონსტრაციისთვის. თხოვნაში ათ თუმანს ვითხოვდი გუთნის ორი ნაჭრის გასაკეთებლად და გამოსაცდელად. სამეურნეო საზოგადოებას გადაუწყვეტია მომეცეს მე სამი თუმანი უკვე არსებულ გუთნის ნახჭის შესაკეთებლად და საჩვენებლად. დიდად ვმადლობ საზოგადოებას თანაგრძნობისთვის, მაგრამ, რადგანაც მათი დახმარება საქმეს ვერ დააბოლოვებს სასურვლად და კვლავ საკუთარ ფულის დახარჯვა მომინდება, რისაც სახსარი არა მაქვს, ამიტომ ვუტოვებ ჩემთვის გადადებულ ფულს აღნიშნულ საზოგადოებას და ვეცდები ამ შემადგომაზე თუ არა, გაზაფხულზე საკუთარის ხარჯით გავაკეთო ჩემგნით მოგონილი გუთნები და საზოგადოებას მაშინ წარვუდგენ.

დავშთები პატივისცემით **ლადო ცაგარელი.**

პატივცემულო რედაქტორო!

გთხოვთ უმორჩილესად ნება გვიბოძოთ თქვენს პატივცემულ გაზეთის საშუალებით მადლობა გამოუცხადოთ ალექსი ჯოჯუას, რომელმაც ჩვენს ღარიბ ეკლესიას შესწირა ოც-და-ათი მანეთი კანკელისათვის.

წინამძღვარი ეკლესიისა მღვდელი **ერმილე ანჯაფარიძე**, მზრუნველი **კონტირია ანჯაფარიძე.**

რედაქტორ-გამომცემელი
ნ. კუკდელელაშვილი.

გამოსაძებელი ცნობა

მატარებელთა მიმოსვლა
(საზაფხულო).

(დრო აღნიშნულია ტფილისის საათით).

ტფილისიდან გადის.

ბაქოსაკენ: ჩქარი მატარ. № 2, პლაცკარტით დილის 10 ს. 8 წ. **საფოსტო** № 4, ღამის წ. 12 ს. 10**სახალხო** № 6, ნაშუადღ. 2 ს. 44 წ. **ნარეკი** მე-IV კლ. ვაგ, ან მე-III, დილის 4 ს. 37 წ.

ბათუმისაკენ: ჩქარ. მატ. № 11, პლაცკარტით ღამის 10 ს. 44 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. 41 წ. **სახ.** № 5, საღ. 6 ს. 36 წ. **ნარეკ.** მე-IV ან მე-III კლ. ვაგ. დილ. 6 ს. 18 წ.

ბორჯომისაკენ: სახ. № 7/8 დილ. 7 ს. 58 წ. **სახ.** № 9/10 ნაშუადღ. 3 ს. 5 წ.

მცხეთაში: საავგარაკო მ ა ტ. № 77 a **, ნაშუადღ. 3 ს. 55 წ. **საავგარ. მატ.** № 77 **, ილ. 8 ს. 45 წ.

ჯულფისაკენ: საფოსტო № 74/75 ღამის 12 ს. 40 წ.

ერევნისაკენ: სამგზ. და **საბარგო მატ.** № 78/79, მე-II და მე-III. კლ. ვაგონ., საღ. 7 8 წ. **სახ.** და **საბარგ. მატ.** № 109|104 I—III კლ. ვაგ. დილ. 11 ს. 28 წ.

ტფილისში მოდის.

ბაქოდან: ჩქარ. მატ. პლაკარტ. № 1, საღ. 9 ს. 56 წ. **საფ.** № 3, დილ. 8 ს. 41 წ. **სახ.** № 5, ნაშუადღ. 5 ს. 51 წ. **ნარ.** მე-V ან მე-III კლ. ვაგ. № 107, დილ. 4 ს. 56 წ.

ბათომიდან: ჩქარ. მატ. პლაკკ. № 12, დილ. 9 ს. 18 წ. **საფ.** № 4, საღ. 11 ს. 15 წ. **სახ.** № 6, ნაშუადღ. 1 ს. 59 წ. **ნარ.** მე-IV ან მე-III კლ. ვაგ. № 106, ღამ. 3 ს. 40 წ.

მცხეთიდან: საავგარაკ. № 76 a*, საღ. 8 ს. 28 წ. **საავგ.** № 76 **, ნაშუადღ 1 ს. 28 წ.

ბორჯომიდან: სახ. № 9|10 საღ. 9 ს. 8 წ. **სახ.** № 7|8, დილ. 7 ს. 8 წ

ჯულფიდან: საფ. № 72|73, ღილის 7 ს. 26 ს.

ერევნიდან საქონ. და **სახ.** № 80|81, შუადღის 12 ს. 48 წ. **საქონ.** და **სახ.** № 110|111, ღამ. 8 ს. 33 წ.

სასანიტარო ეძიმები

უბნები: 1, 2—9 **ვ. ფომინა-ოსიპოვისა** ვაკეში, საკუთარი სახლი, ტელეფ. 461).

მე-4 და რუსის ბაზარში **ქრ. ლ. ქალანთაროვი** (სოლოლაკი, ამაღლების ქ. 8, 517).

5—6 **ი. მ. ზაბლუდოვსკი** (გრიბოედოვსკი, 10. ტელ, 645).

10, 11—12 **ვ. ბ. მირაქოვი** (მიხეილის ქ., 174 ტელ. 327).

7—8 **გ. თ. ნათიშვილი** (ვორონცოვის ძველთან, მონუმენტნი შესახვ. 5. ტელ. 487).

სასურველია, თვითონ მცხოვრებლები დაგვეხმარებოდნენ სასანიტარო წესიერების შემოღებაში და **ს**დაც-კი ამ მხრივ უწესობას შეჰნიშნავენ—სახლებში თუ სხვა ადგილებში სასანიტარო მოთხოვნილებათ არღვევენ, ცუდს საჭმელ-სასმელს აკეთებენ და ჰყიდიან და სხ.—დაუყონებლივ ზემოდ დასახელებულ ექიმებს აცნობონ, წერილობითი განცხადებები ყველას შეუძლიან გარდასცეს ქალაქის სავაჭრო პოლიციის კანტორებში: ვერის მოედანზე. რუსის ბაზარში, თათრის მოედანზე, კახეთის მოედანზე, ავლაბარში რიყის ქუჩაზე, 54, ელისაბედის ქუჩა 56 და მალაკნის მოედანზე.

უფასო სამეძიმო დახმარება
ქალაქის საბჭოს ექიმები.

უბნები

1—2 **გ. ბ. გედალინი** (სდგას ვერაზე, ოლგის ქუჩა, 22. ტელეფ. 592).

3—4 **მ. ი. შავერდოვი** (ფეთხაინის აღმართზე, 1, ტელ. 619).

5—6 **ტ. მ. თბთეოსიანი** (ველიამინოვის, 4, ტელეფ. 680).

6—7 **შ. ბ. მიქელაძე** (ავლაბარში, კახეთის ქ , 1, ტელ. 715).

8—9 **ნ. დ. ხატისოვი** (კუკიაში, ნიკოლოზოვის ქ. 7, ტელ. 715).

10. 11—12 **ბ. ი. შჩერბინინისა** (დიდუბეში, საგურამოს ქ. 5. ტელეფ. 71.

ქალაქის საავადმყოფოები

მთავარი—მუხრანის ქუჩა, 9.
ავლაბრისა—კახეთის ქ. № 15.
ხარფუხისა—ვორონცოვის ქ. 55.
კუკიისა—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.
დიდუბისა—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის საავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბრალო ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალდებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა საჭარო შემთხვევებისა, როცა დახმარება დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

გემების მიმოსვლა
საზაფხულო შავზღვასა და კასპიის ზღვაზე

რუსეთის სავაჭრო-სანაოსნო ამხანაგობისა

ბათომიდან გადის:

1 **ირგვლივ მოსიარულე**, სამშაბათ ღამე 12 ს. 30 წ. ყველა ნავთსადგურებში შეივლის, 2 **ირგვლივ მოსიარულე** ხუთშაბათს ღამის 12½ ს. პირდაპირი ბათომ-ყირიმისა, შაბათ ღამ 12½ საათზე გაუვლის სოხუმს, გაგრას, სოჩას, ტუაპსეს, ნოვოროსიისკს, ფეოდოსიას, იალტას, სევასტოპოლსა და ევპატორიას.

სამგზავრ. გემები ყველა ნავთსადგურში შემვლელი ორშაბათობით 12 ს. დღისით და შაბათობით დღის 12 საათზე. დაწვრილებითი ცნობანი შეიძლება მიიღოთ ტფილისში ველიამინოვის ქუჩაზე № 18. ტელეფონი № 11. იქვე იყიდება სამგზავრო ბილეთები და საქონელი, ბარგის ჩაბარება და დაზღვევა იქ შეიძლება.

სანავოსნო ამხანაგობა
კავკაზი და „მერკური“
ბაქოდან გადის:

ასტრახანისკენ კვირაობით, ორშაბათობით, სამშაბათობით, ხუთშაბათობით, პარასკევობით და შაბათობით შუადღის 12½ ს.

კრასნოვოდსკში ყოველდღე საღ. 8 საათ.

ასტრაში ხუთშაბათობით საღამოს 6 საათ.

ლენქორანში ორშაბათობით საღ. 6 საათ.

ენზელში (პირდაპირი ჩქარი) სამშაბათობითა და პარასკევობით საღამოს 6 საათზე.

კრასნოვოდსკსა, ჩიკიშლიარსა, ასტრაბადსა, მეშედესერეს ხუთშაბათობებთ საღამოს 8 საათზე.

მტკვრისაკენ კვირაობით, სამშაბათობით ხუთშაბათობით და პარასკეობით საღამოს 6 საათზე.

ბაქოში მოდის:

ასტრახნიდან ყოველდღე საღ. 8 საათზე.

კრასნოვოდსკიდან ყოველდღე დილის ს. 45 წ.

ასტარიდან ხუთშაბათობით საღ. 6 საათ.

ლენქორანიდან ხუთშაბ. დილის 8 საათ.

ენზელიდან (პირდაპირი და ჩქარი) პარასკევობითა და ორშაბათობით დილ. 11 ს.

მეშედერესიდან, ასტრაბადიდან, ჩიკიშლიარიდან და **კრასნოვოდსკიდან** სამშაბათობით დილის 6 ს. 45 წ.

ყოველგვარი ცნობანი, რკინის გზის ბილეთი და პლაცკარტები საქონლის გაგზავნისა თუ დაზღვევის საქმე იკითხეთ **ტფილისში** ერევნის მოედანზე № 3. **„კავკაზი მერკური“** ტელ. 82.

განცხადებანი

ექიმ ნავასარდიანის
პირველი კერძო
სამკურნალო
დაარსებულია 1880 წელს.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).
ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა.
დ ი ლ ი თ:
„606“ — 11—12 ს. შეშხაპუნება
კონსულტატიურად.

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, და ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ბ. გ. აგასაროვი: 1—2 ს. შინაგანი ბავშვთა ავადმყ.

კ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო ქალებისა და ბავშვებისა,

ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. ავეტისიანეი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.

გ. ი. გურგენოვი: 12—1 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ა. ბ. კარაპეტიანეი: 12—1 ს. შინაგანი საბავშვო და ყვავილის აცრა.

ექიმი ქალი **ე. ნ. ამბრუმოვა-მელ ქიანი** 1—2 ს. საბებიო დ. ქალების ავადმ.

ს ა ლ ა ვ ო თ ი:

მ. გ. ავეტისიანეი: 6—7 საათ.

რჩევა-დარიგება 50 კაპ. ხელმოკლეთა ვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის
1078 დოქტორი **ბ. ა. ნ ავასარდიანი.**

ქ. გ ო ტ რ ი ნ

იქიდება ძველ კვირაცხოვლის ქუჩის კუთხეში **ოტრ სართულიანი ახლად აშენებული სახლი,** სარდაფით და შუშაბანდით. ნახვა ამ შენობისა შეიძლება დილის 10—2 საათამდე და საღამოთი 5—7 საათამდე. 693

პეტერბურგის კონსერვატორიაში
სწავლა-დამთავრებული, თავისუფალი ხელოვანი
ე. გ. ქიქოძისა
აძლევს მუსიკის (როიალი)
გაკვეთილებს.
სვიატოპოლკ-მირსკის ქუჩა, № 11.
651.

სუსუნატის წინააღმდეგ ახალი
წ ა მ ა ლ ი
„SALO—პიჩილინი“

სწრაფად და საფუძვლიანად ჰმოქმედობს და ექიმთა აზრით გონივრულ საშუალებად ითვლება. დარიგება კოლოფშივე ძევს. ნამდვილი მხოლოდ ლითონის კოლოფითაა. ცალი 1 მ. და 80 კაპ.

მოქმედობს კარგად ამ სენის გამწვავებისა და ქრონიკულად გამოჩენის დროს და სულ მოკლე ხანში შეუწყვეტელ დენასაც აჩერებს.

დეპო: Петербургъ, разъѣзжая, № 7 аптека Г. Конгейма. იგზანება ფასდადებით. გასაგზანი ფოსტის ტარიფის მიხედვით. არის აფთიაქებში. ნარდად საფთიაქო საწყობებში. Метцль 23672.
წ. 1161

ფეხსაცმელები
თ ო ნ ო ვ ა დ. ჯ ა ნ ყ ა რ ა შ ვ ი ლ ი ს
მაღაზია-სახელოსნოში.

მუხრანის ქ. № 2. ყოველნაირი: საკუთ. და პეტერბ. მეხანიკ. ნაწარმოები. 683.

ვპისრულობ:

1. დაგირავებას და გადაგირავებას ნივთებს მამულებისას როგორც ქალაქებში, აგრეთვე სოფლებში.
2. უძრავ ქონებათა სყიდვა-გაყიდვას.
3. მადნეულობის გამოკვლევას და ბ. ლ. ო. შავებას.
4. ყოველგვარ არზების და პირობის ქაღალდის შედგენას.
5. ხე-ტყის მასალის მსყიდველის და გამაყიდველის შოვნას. ითხოვნელებს ვიღებ ყოველ დღე გარდა კვირისა და უქმე დღისა, დილის თერთმეტის ნახევრიდან 12 საათამდე და საღამოთი ექვსიდან 7 ს.-მდე. **ბინა: ქ. ტფილისი, გოლ. პროსპ.**, სახლი **მანთაშევისა**, სასტუმრო „უნივერსალი“, № 2, ტელეფონი № 499 **იოსებ კირილეს ძე რაზმაძე** 1496

გამოსულია და იყიდება
ი. გედევანიშვილის პიესა
„გ ა მ ც ე ბ ი“
დრამა 3 მოქმედ. ფასი 25 კ.

გამოსულია და იყიდება
არჩილ ჭოტჩაძის
თხზულებანი:

I ტ „ეროვნულ პრობლემის გარშემო“ ფასი „ „ „ 75 კ.
II „ „ჩვენი საზოგადოებრივობა „ „ „ „ „ 80 „
III „ „ნააზრევი“ „ „ „ „ „ „ „ 65 „
IV „ წერილები „ცნობის ფურც.“-„მოამბ.“ 1901—1902 წ. „ 85 კ.

ციკლოგრაფია
ქართველთა გამომცემელ ამხანაგობისა კისრულობს ყოველგვარ
კლიშეების დამზადებას.
საქმეს ასრულებს დროზე სუფთად და ხელმისაწვდენ ფასად.
ტფილისი, ვანქის დიდი ქუჩა, № 12. თ.—1307

ქ. შ. წერა-კითხ. გამ. საზოგ. წიგნის მაღაზიაში
ისყიდება ახლად მიღებული წიგნები:

სამშობლოს აღწერა ს. რობაქიძისა	50 კ.	ვინაობა მესხური დავითნის ქრონიკების ავტორისა. მისივე	10 „
ქართ. მოკლე გრამატიკა ნიკოლაიშვილისა	20 „	Разборъ армазской надписи по фотографическому снимку.	10 „
ქართ. გრამატიკა პირველ-დაწყებითი ხუნდაძისა	20 „	გ. ერისთავის რჩეული ნაწერები	60 „
ისტორია ოსმალეთის ყოფილი საქართველოსი ზ. ჯიჯ.	50 „	ძუნწი. კომედია მისივე	5 „
თამარ მეფე ს. კაკაბაძისა	15 „	ამხანაგი დრამა. პეპანოვისა	25 „
წმინდა ნინო მისივე	15 „	მართალი ამბავი, გიგაურის ას-სა	5 „
Черты феодальнаго строя მისივე	20 „	მოულოდნელი შემთხვევა. ვოდ.	15 „
სჯულმდებელი ბაგრატ კურატპალატი	20 „	ქართული გალობა. ლიტურგია. პარტიტურა. ნოტებზე გადაღ. რაჟდ. ხუნდაძისა	60 „
სჯულმდებელი ბექას და აღბუღას ვინაობა. მისივე	15 „	ციხკარი. ღმერთი უფალი I ხმა ნოტებზე გადაღ. სულხანიშვილი	35 „

ადრესი: Тифлисъ, О-во распр. Гр. ср. гр. насел. 1141.

ბუბუშკინის ქუჩაზე, № 9,
იძლევა ქირით
ორი დიდი თვალი მაღაზია
შეიძლება შუაზედაც გაიყოს **ორ დუქნად.**
მაღაზიის ზევით **მეორე სართულში**
ქირით იძლევა ახლად შეკეთებული ხუთი ოთახი,
კუხნით, წყლით და ყოველივე მოწყობილობით.
პირობების შეტყობა მსურველთ შეუძლიანთ იქვე,
ძმ. ძეგველოვებს თევზის მაღაზიაში.

ფასიანი

ე. ა. ცაგუროვის
დეპოში
მიღებულია დიდძალი ნაირ-ნაირი შპალიერი, ახალ სახიანი
რუსეთისა და საზღვარგარეთის საუკეთესო ქარხნებისა.
ფასები 8 კ—დან თოფი (სრულ ზომიანი) აუარებელ ხარისხისა.
ნიმუშებს ვგზავნით პირველ მოთხოვნილებისათანავე.
ტფილისი, სასახლის ქუჩა, ტელეფონი № 238.
1400

1912 წ. ჰიილეგა ხელის მოწერა
დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ
„ნაკადულ“-ზე
წელიწადი მერვე.

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით და საგანგებოდ არჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით, მონაწილეობას ღებულობენ ჩვენი ცნობილი მწერლები და პედაგოგები.

წლიურ ხელის მომწერელებს მიეცემათ:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ მცირე წლოვანთათვის; **12 წიგნი** „ნაკადულისა“ მოზრდილთათვის.

საჩუქრად მიეცემათ წლიურ ხელის მომწერელებს
დასურათებული 120-ზე მეტი ორიგინა- ●●— —●● ლური იგავ-არაკი ალ. მირიანაშვილისა.

ფასი ჟურნალისა; წლიურად ორივე გამოცემა 5 მან., ნახევარ წლით—3 მან. ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის 24 წიგნი—3 მან. მოზრდილთათვის 12 წ. 3 მ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ხელის მოწერა მიიღება **ტფილისში** „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოვინის პროსპექტზე, ზუბალაშვილების სახ. Готовинскій просп. д. № 8 და წერაკითხვის საზოგადოების მაღაზიაში. **ქუთაისში:** ისიდორე კვიცარიძესთან, თ. მთავრიშვილთან, მარიამ ყაუხჩიშვილთან და „ნაკადულის“ აგენტებთან; **სამტრედიაში**—ივანე გლადკოვთან, **ფოთში**—თეოფილე კანდელაკთან, **ბათომში**—კნ. სოფიო ნაკაშიძესთან და ტრაფიმ ინასარიძესთან, **დ. ხონში**—ეკატერინე ვასილიასულ ბახტაძესთან, **ოზურგეთში**—ლეო იმნაძესთან, **თელავში**—ვანო პაატაშვილთან, **ახალციხეში**—კონსტანტინე გვარამაძესთან, **ბაქოში**—ვასილ ახვლედიანთან და ივანე ელიაშვილთან, **გორში** ნინო ლომაურთან და ქ-ნ ჯავახიშვილთან, **სოხუმში**—კნ. მარიამ ანჩაბაძესთან, **ჭიათურაში**—ივანე გომელაურთან, **განჯაში** ბ. ამბოქაძესთან და **ერევანში** კ. ოდაშარიასთან. **ყარსში**—ფერმალ ვანო საათოშვილთან.

რედაქტორი **ნინო ნაკაშიძე.**
წ.—1393—წ. გამომცემელი **თავ. პავლე იოსების ძე თუმანიშვილი.**